

Møte tirsdag den 1. juni 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 86):

1. Interpellasjon fra representanten Olemic Thommessen til kulturministeren:

«For et kunnskapssøkende samfunn må det være en viktig kvalitet at faglig fundert og redigert faktakunnskap er lett tilgjengelig for det alminnelige publikum, skoleelever og andre. Norge har her en lang tradisjon med leksikon i «alle» hjem. Det digitale samfunn flyter over av informasjon, og behovet for verifisering og redigering vil antakelig øke i fremtiden. Store norske leksikon er i dag det eneste nettbaserte leksikale verk på norsk som tilfredsstiller tradisjonelle faglige krav til etterrettelighet. Dette utkonkurreres nå av Wikipedia og vil bli nedlagt 1. juli 2010. Det offentlige er invitert til å bidra til en frittstående stiftelse dersom man ønsker arbeidet med denne kunnskapsbasen videreført.

Hvilke tanker gjør statsråden seg i forhold til behovet for allment tilgjengelig, redigert faglig fundert kunnskapsformidling i fremtiden, og vil statsråden bidra til å finne løsninger for videreføring av Store norske leksikon?»

2. Interpellasjon fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren:

«Det må legges til rette for næringsvirksomhet over hele landet gjennom færre reguleringer, at flere beslutninger i arealforvaltningen tas lokalt, og at den enkelte med eiendomsrett gis frihet til selv å disponere egen eiendom. Det er viktig å styrke mulighetene for inntekter i landbruket ved større grad av produksjonsfrihet, men at det også legges bedre til rette for at gårdsbruk kan brukes til annen næringsvirksomhet innen turisme. Det er et stort potensial for at gårds- turisme videreutvikles, og dette kan skape flere inntektsmuligheter for en næring som er preget av at det hvert år legges ned et betydelig antall bruk. For å legge bedre til rette for nye næringer knyttet til gårdsbruk må det vurderes rammebetingelser som lave avgifter og styrket eiendomsrett for landbrukseiendom.

Vil statsråden legge til rette for bedre rammebetingelser for å kombinere landbruks- og reiselivs- næring?»

3. Stortingets vedtak til lov om endringer i naturmangfoldloven, viltloven mv. (nødverge, bruk av åte) (Lovvedtak 48 (2009–2010), jf. Innst. 241 L (2009–2010) og Prop. 75 L (2009–2010))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og barnetrygdloven (rett til fedrekvote uavhengig av mors stillingsandel mv.) (Lovvedtak 49 (2009–2010), jf. Innst. 240 L (2009–2010) og Prop. 80 L (2009–2010))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 50 (2009–2010), jf. Innst. 247 L (2009–2010) og Prop. 84 L (2009–2010))

6. Stortingets vedtak til lov om endringer i sentralbanklova (Lovvedtak 51 (2009–2010), jf. Innst. 233 L (2009–2010) og Prop. 101 L (2009–2010))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven mv. (pensjonsreformen – tilpasninger i reglene for alderspensjon til mottakere av dagens uførepensjon) (Lovvedtak 52 (2009–2010), jf. Innst. 251 L (2009–2010) og Prop. 82 L (2009–2010))
8. Referat

Presidenten: Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Morten *Høglund* i tiden fra og med 1. juni til og med 4. juni for som representant for den arktiske parlamentarikerkomité å delta i møter ved University of the Arctic i Jakutsk i Russland
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Wenche *Olsen* i tiden fra og med 1. juni til og med 7. juni

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentantene, for Akershus fylke Tone *Liljerøth* og for Østfold fylke Stein Erik *Lauvås*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Tone Liljerøth og Stein Erik Lauvås er til stede og vil ta sete.

Representanten Robert Eriksson vil framsette et representantforslag.

Robert Eriksson (FrP) [10:02:52]: Jeg har gleden av på vegne av stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Vigdis Giltun, Laila Marie Reiertsen og meg selv å fremme forslag om å innføre 450-timersregel, etter modell fra Danmark, for å forhindre at stadig flere innvandrere faller utenfor arbeidsmarkedet.

Presidenten: Representanten Anne Marit Bjørnflaten vil framsette et representantforslag.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [10:03:29]: Jeg vil på vegne av representantene Hallgeir H. Langeland, Janne Sjelmo Nordås og meg selv fremme et representantforslag om håndteringen av ubåten U-864.

Jeg vil be om at forslaget behandles etter Stortingets forretningsorden § 28 d.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Når det gjelder det sist framsatte forslaget, vil presidenten opplyse at det under referat for dagens møte vil bli foreslått at det behandles etter forretningsordenens § 28 d. Det vil si at det vil bli tatt opp til avgjørelse straks ved slutten av dagens møte.

Det viser seg i ettertid at avstemningsresultatet fra gårds-

dagens behandling ble påvirket av at en av plassene i salen som det ble votert fra, av tekniske årsaker ikke ble registrert for avgitt stemme. Dersom denne ene stemmen hadde blitt registrert, ville det endelige resultatet blitt stemmelikhet, og saken ville følgelig i henhold til § 45 i forretningsordenen blitt ført opp til ny behandling i et senere møte.

På denne bakgrunn finner presidenten det riktig at det innleverte forslaget blir tatt til behandling som allerede nevnt, slik at Stortinget kan fatte et vedtak som er i tråd med den reelle situasjonen i salen.

Vi kommer altså tilbake til det i forbindelse med dagens referat.

Sak nr. 1 [10:05:01]

Interpellasjon fra representanten Olemic Thommessen til kulturministeren:

«For et kunnskapssøkende samfunn må det være en viktig kvalitet at faglig fundert og redigert faktakunnskap er lett tilgjengelig for det alminnelige publikum, skoleelever og andre. Norge har her en lang tradisjon med leksikon i «alle» hjem. Det digitale samfunn flyter over av informasjon, og behovet for verifisering og redigering vil antakelig øke i fremtiden. Store norske leksikon er i dag det eneste nettbaserte leksikale verk på norsk som tilfredsstillende tradisjonelle faglige krav til etterrettelighet. Dette utkonkurreres nå av Wikipedia og vil bli nedlagt 1. juli 2010. Det offentlige er invitert til å bidra til en frittstående stiftelse dersom man ønsker arbeidet med denne kunnskapsbasen videreført.

Hvilke tanker gjør statsråden seg i forhold til behovet for allment tilgjengelig, redigert faglig fundert kunnskapsformidling i fremtiden, og vil statsråden bidra til å finne løsninger for videreføring av Store norske leksikon?»

Olemic Thommessen (H) [10:06:38]: Vi har i Norge en god tradisjon for å gjøre kunnskap tilgjengelig for mange. I ethvert norsk hjem har det å ha et godt leksikon vært en del av – jeg får nesten si – standardinventaret. Det er en del av vår kultur – jeg tror det er mange som har brukt mange vinterferier på kunnskapsspill – rett og slett å ha faktakunnskap tilgjengelig.

Det er en viktig kultur å ta vare på. Det er en viktig kultur å bringe videre, det at hvem som helst på en enkel måte skal kunne skaffe seg kunnskap som man i rimelig grad kan stole på er riktig.

Nå er denne saken koblet opp mot Store norske leksikon, men la oss ikke gjøre det til bare en sak om vi skal ha Store norske eller ikke, la oss gjøre det til en sak om hvordan vi i vårt land i fremtiden tenker oss å ivareta det behovet som jeg innledningsvis pekte på. Men det er klart at slik situasjonen nå er, så er Store norske det mest iøynefallende utgangspunktet for å bringe denne tradisjonen videre. Ett er sikkert: Blir Store norske nå nedlagt, skal det svært mye til at man greier å etablere noe nytt i samme gate. Jeg tror vi med

nokså stor sikkerhet kan si at det ikke vil komme til å skje.

Denne debatten kom som et ledd i en mangeårig debatt og en mangeårig prosess. Det tradisjonelle leksikon har slitt. Papirutgavene er for lengst en saga blott, og vi ser også at nettutgavene – ikke bare i vårt land, men i mange land – sliter med å holde det gående med hensyn til å greie å finansiere det som en leksikal, redaksjonell virksomhet krever.

Denne saken var også oppe i Bondevik II-regjeringens tid, og Kristin Clemet sa da nei til å støtte Store norske i forhold til videre drift. Bakgrunnen for det var at vi den gangen trodde det ville være et fungerende marked innenfor kunnskapsformidling. Vi trodde at nettet skulle være den allmenningen hvor nye forretningskonsepter og de mange slapp til, og hvor det demokratiske elementet skulle gjøre det mulig å holde gående en sterk og godt markedsbasert kunnskapsformidling. I det bildet var det også klart at de restriksjonene som EU legger på oss når det gjelder konkurransevridning, når det gjelder hvordan et marked skal fungere, også gjorde det svært vanskelig å tenke seg å støtte én aktør. Det regner jeg med også er noe av bakgrunnen for den holdningen og de innspillene som er kommet fra regjeringen i denne saken.

Men siden den gang har vi gjort noen viktige erfaringer. Vi har erfart at markedsmekanismene i cyberspace nok ikke var slik vi trodde. Vi trodde at dette var den store demokratiske allmenningen – og det er det i og for seg. Det har sin store tilgjengelighet, hvem som helst kan komme inn, det er billig å bruke, mulighetene er mange. Men erfaringene forteller oss også at det er svært vanskelig å skape lønnsomme forretningskonsepter basert på åpne løsninger i nettet. Vi har erfart at det også er sterke monopoliseringstendenser – ikke bare ut fra et nasjonalt marked, slik vi er vant til fra før, men også i forhold til internasjonale aktører.

Den naturloven som vi har sett i pressen i alle år, nemlig at det er den største avisen som får annonsene, og nummer to-avisen sliter, ser vi til den ekstreme ytterlighet i nettverdenen. Den som treffer spikeren på hodet, har nesten ingen grenser for suksess, mens alle de andre stamper og sliter. Dette er en stor problemstilling i mediepolicen som vi ikke skal komme inn på så mye her, men vi ser også at andre typer virksomheter rammes av det, f.eks. leksikon, som er det vi diskuterer nå. Konkurransen om annonsene er større enn noen gang, og betalingsviljen hos et publikum som er vant til å få tjenestene gratis, er svært begrenset.

Mitt og Høyres utgangspunkt er altså at vi må diskutere dette ut fra at det ikke er et fungerende marked for kunnskapsformidling. Det er ikke slik at køen er lang av dem som vil bruke penger på å redigere, oppgradere og bearbeide kunnskap med tanke på formidling til et bredt publikum. Erfaringen har fortalt oss at alle de aktørene stort sett er borte. Den aktøren som har utkonkurrert de andre, nemlig Wikipedia, bygger sin virksomhet på andre prinsipper og på en mye mer – la oss innrømme det – tidsriktig måte å jobbe på. Det tar nemlig aktivt i bruk nettverkene og inviterer brukeren inn både som leverandør av

kunnskap og som korrektiv der det er feil, eller til diskusjon om hva som er riktig. Det er et veldig godt grep, men det er også et grep som har sine klare svakheter.

For det første er Wikipedia ingen gammel virksomhet. Det er en relativt ung virksomhet, som har spredt seg med eksplosiv kraft, og som altså har hatt en utkonkurrerende virkning på resten av dette markedet. For det andre ser vi at også Wikipedia har svakheter med hensyn til det å gjøre seg selv til arena for interessegrupper som har behov for – hva skal jeg si – en definerende makt. Makt er ikke alltid et spørsmål om penger, makt er også et spørsmål om å forvalte sannheten, og Wikipedia er en egnet og åpen arena for nettopp å gjøre det, å arbeide aktivt for at ens egen oppfatning av riktighet blir det gjeldende. Så kan man spørre seg om dette blir en demokratisk allmenning, og om faktaopplysninger er egnet for debatt, eller om det i virkeligheten er en arena som blir spesielt egnet for interessegrupper. Vi har sett interessante artikler i internasjonal presse i det senere som illustrerer nettopp dette.

Wikipedia har heller ikke noen systematisk kvalitets-sikrende aktivitet, og det redigeres heller ikke ut fra de leksikale prinsipper vi er vant til i forhold til hvilke kvalitetskrav man vil sette til et leksikon.

Et annet spørsmål er også om det ikke er slik at Wikipedia også har behov for konkurranse. Vi må stille oss spørsmålet om det er behov for å ha et tilgjengelig kvalitetssikret leksikon på nett i Norge, eller om vi klarer oss med Wikipedia. Hvis svaret er at Wikipedia trenger et korrektiv, at vi trenger noe ved siden av Wikipedia som ivaretar andre funksjoner og kvaliteter enn det vi nødvendigvis kan forvente at Wikipedia vil gjøre over tid, så blir det neste spørsmålet: Er dette et statlig ansvar, er dette et område for politikk? Og i så fall, hvordan skal vi håndtere det i fremtiden?

Høyres utgangspunkt er at staten som sådan ikke bør drive et leksikon. Det bør være en god avstand mellom statlige myndigheter og det å kunne komme i en posisjon hvor man kan beskyldes for å opphøye seg til å ha definisjonsmakt, eller på noen måte opphøye noe til å være offisielle statlige sannheter. Men dersom man kunne komme frem til en ordning som den som nå er skissert f.eks. fra universitetenes side, for å imøtekomme det initiativet som Kunnskapsforlaget har tatt med hensyn til å overlate basen til en stiftelse, mener vi at ved en indirekte statlig støtte – for jeg opplever det som indirekte hvis det er universiteter, Nasjonalbiblioteket, høyskoler eller andre som har aktiv interesse i dette, som kommer inn i bildet – vil alt ligge til rette for en god løsning på et behov som vi mener er svært viktig å ivareta. Om dette er en løsning vi skal ha for evigheten, vites ikke. Men i en digital tidsalder da endringene skjer i stort tempo, blir det en løpende debatt om hvilke verdier og hvilke behov vi vil ivareta i fremtiden. Det er veldig fort gjort at vi nå kan helle barnet ut med badevannet, rett og slett fordi samfunnsendringene går fortere enn det politiske miljø greier å håndtere.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:16:57]: Interpellanten har bedt om en redegjørelse for regjeringens tanker om behovet for en allment tilgjengelig, redigert, faglig fundert

kunnskapsformidling i framtiden. I tillegg spør han om regjeringen vil bidra til å finne løsninger for videreføring av Store norske leksikon. La meg ta det siste spørsmålet først. Som jeg har informert Stortinget om tidligere, har jeg avslått en søknad på 32 mill. kr fra Kunnskapsforlaget. Søknaden gjaldt videre drift og oppdatering av Store norske leksikon i årene fram til 2014. Det er flere grunner til dette avslaget. Vi kan ikke gi støtte til én enkeltaktør. Det ville være i strid med EØS-avtalens regelverk for statsstøtte. Dersom staten skulle gi støtte til leksikondrift, måtte det skje gjennom opprettelse av en generell ordning som flere enn Store norske leksikon kunne søke på. Store norske leksikon drives etter en svært kostnadskrevenne modell i dag, og jeg mener at det ikke er en naturlig oppgave for staten å drive et leksikon. Vi har ikke funnet eksempler på andre nordiske/europeiske land der staten bevilger midler til faglig oppdatering av leksikon som tilsvarer Store norske.

Jeg har vært i møte med Kunnskapsforlaget for å diskutere problemstillinger knyttet til videre drift av Store norske leksikon. Jeg er informert om det arbeidet som pågår med å overføre leksikonets innhold og bruksrettigheter til en uavhengig stiftelse. Jeg har også tatt initiativ til at Nasjonalbiblioteket skal ha dialog med stifterne for å se om det er noe Nasjonalbiblioteket kan bidra med i den sammenheng. Fritt Ord og Sparebankstiftelsen vil bidra med å finne en løsning for leksikonet, og de har bevilget til sammen 2 mill. kr til videre drift. At private stiftelser engasjerer seg i leksikondrift, har vi bl.a. sett eksempler på fra Danmark. Fra universitetshold har det også kommet signaler om at det er positivt at flere vil engasjere seg. Det er interessant å se på muligheten for at fagfolk innenfor universitets- og høyskolesektoren kan bidra med oppdatering av leksikon som en del av sitt formidlingsoppdrag. Det er selvfølgelig ikke noe jeg som kulturminister kan pålegge dem. En slik løsning vil heller ikke utløse statlige midler.

Saken har engasjert mange. Det er skrevet mye i debatter, aviser og blogger. Det er ikke slik at alle som deltar i debatten, har engasjert seg eller tatt til orde for et statsfinansiert Store norske leksikon. Flere har påpekt at staten ikke bør engasjere seg i konkurransen på leksikonmarkedet, og at vi ikke bør etablere et «statsautorisert» leksikon. Men debatten om SNL har også utviklet seg til å handle om noe mer enn leksikon. Det reiser også prinsipielle spørsmål om vårt kunnskaps- og informasjonssamfunn. Her har det skjedd betydelige endringer de siste årene. Informasjonsmengden er enorm sammenliknet med den gangen jeg satt hjemme i stua og slo opp i leksikon når jeg lurte på noe. Det finnes flere tilbydere og aktører. Mye er tilgjengelig på nett, bare noen tastetrykk unna. I økende grad går vi i dag rett til primærkilden. Mangfoldet av informasjon er større enn noen gang. Denne informasjonsstrømmen kan virke overveldende på mange. Det flommer over av informasjon, sies det, vi trenger en kilde vi kan stole på i alt dette kaoset. Ja, det nye kunnskaps-samfunnet rokker ved vårt tradisjonelle syn på kunnskap og kunnskapsformidling. Ja, det tilbys enorme mengder informasjon. Og ja, det stilles nye krav til oss som brukere. Men jeg er ikke uten videre enig i at svaret på den ut-

fordringen ligger i ambisjonen om å opprettholde og drifte et såkalt nasjonalleksikon – at løsningen skal ligge i én autoritativ kunnskapsbase.

Samfunnet har endret seg, og med det endrer også forutsetningene for de politiske virkemidlene seg. Men målene ligger fast. Regjeringens visjon er at Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon. Vi legger stor vekt på kultur i alle deler av vårt samfunnsliv, og vi har forpliktet oss til dette gjennom Kulturløftet. I perioden 2006–2010 har de statlige overføringene økt med til sammen 2,7 milliarder kr. I den sammenheng er det verdt å understreke kulturpolitikens betydning for kunnskapsamfunnet og for språket vårt. Vi har et mål om å gi flest mulig tilgang til et bredt spekter av kilder til kunnskap og kultur. Vi bevilger store midler til språk, litteratur og bibliotekformål. 110 mill. kr går til innkjøpsordningene for litteratur. Det bidrar til å sikre en ny, norskspråklig litteratur. Det sikrer at folk over hele landet finner aktuell litteratur i sitt bibliotek. Arkiver, biblioteker og museene våre forvalter samlinger vi gjerne omtaler som vår kollektive hukommelse. Det er kilder som gir oss innsikt i framveksten og utviklingen av samfunnet vårt. Kildene er en uerstattelig ressurs for forskning, for undervisning, for kultur- og samfunnsutvikling. Kulturarven er et kollektivt gode. Vi vil at flest mulig skal få tilgang til den.

Bruk av IKT gir nye muligheter for bevaring, tilgjengeliggjøring og formidling av både arkiv-, bibliotek- og museumsilder. Derfor satses vi nå offensivt på digitalisering av samlinger i både biblioteker, arkiver og museer. Digital tilgjengeliggjøring på nett gjør samlingene våre tilgjengelige for langt flere enn tidligere. Populære eksempler på det er Nasjonalbibliotekets bokhylla.no og Arkivverkets digitalarkivet.no.

Til sammen har Arkivverket digitalisert 26,5 millioner dokument sider. Det er en oppgave det offentlige har tatt for å gjøre tilgjengeligheten mye bedre, og langt flere enn tidligere får med dette tilgang til primærkilden. Det aller meste er lagt fritt tilgjengelig på digitalarkivet.no. I 2009 åpnet publikum hele 180 millioner sider med digitalt materiale i Digitalarkivet.

Den 6. mai åpnet arkivportalen.no. Arkivportalen er en nasjonal søketjeneste for arkivsektoren. Det gjør det mulig å søke etter arkivkilder på tvers av institusjonsgrensene. Tjenestene vil gjøre arkivmateriale lettere tilgjengelig for publikum.

Men ikke alle går rett til primærkilden. En sentral del av det som både arkivene, bibliotekene og museene våre driver med, handler om å sammenstille og tilrettelegge informasjon. God faglig formidling skaper innsikt og forståelse. Det gir kunnskap og opplevelse. Derfor skal vi fremdeles satse på aktiv formidling av kunnskap og kultur, både fysisk og på nett.

Regjeringen bidrar til å utvikle Norge som kultur- og kunnskapsamfunn. Det står og faller ikke med statlig drift av Store norske leksikon. Vi sørger for at norskspråklige kilder skapes og bevares. Og vi sørger for at kunnskap formidles til allmennheten av fagfolk, bl.a. i museer, arkiver og biblioteker.

Kunnskapsformidling er et viktig mål for kulturpolitik-

ken og en oppgave som vi prioriterer svært høyt. Slik er vi med på å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale, dvs. praktisering av ytringsfriheten og bred deltakelse i samfunnet.

Olemic Thommessen (H) [10:25:14]: Jeg merket meg at statsråden henviser til EØS-avtalen og systemene rundt det, og jeg har i og for seg forstått at det har vært utgangspunktet med hensyn til tenkningen rundt konkurransevidning, som vi er vant til når vi snakker om konkurranse i EØS-sammenheng.

Jeg har et spørsmål som jeg ikke kan se at jeg får svar på. Dette forutsetter at man mener at det er et fungerende marked. At man mener at det er et fungerende marked, er jo bunnplanken i hele EØS-avtalens tilnærming. På områder hvor det ikke er et fungerende marked, altså på kulturområdet ellers, er det ikke noe problem at vi bruker statlige midler direkte eller indirekte for å holde aktiviteter i gang. Vi har store teaterinstitusjoner, store musikk institusjoner, og vi har NRK som drives med offentlige midler – her er rekken av unntak lang når det gjelder hvor man bringer konkurransetenkningen inn. Jeg mener at det her burde være en oppgave også å bringe disse problemstillingene inn i en tilsvarende argumentasjon i forhold til EØS-avtalen.

Så synes jeg det er positivt at statsråden er lyttende til Nasjonalbibliotekets arbeid. Det er vel i og for seg det eneste halmstrå som ligger igjen etter statsrådets innlegg, i den forstand at hun jo står på det hun har stått på i hele vår. Jeg hadde kanskje håpet på at formuleringene hadde lagt seg på et litt mer – skal jeg si – dust nivå, men slik leser jeg henne ikke. Det er synd, fordi jeg mener at regjeringen og statsråden overser noen viktige perspektiver.

Jeg mener at det demokratiske elementet er svært viktig. Det at man har enkel vei til kvalitetssikret kunnskap, mener jeg er et viktig demokratisk hensyn som gjelder med tanke på å formidle til alle. Det å skulle søke primærkilden, som statsråden viste til, rote seg frem gjennom krevende landskap for å finne frem til relevante kilder, og så rydde opp blant dem, er et anliggende som fagfolk vil gjøre uansett, men det er ikke en vei som er demokratisk i forhold til det å kunne finne frem.

Jeg merket meg også statsrådets synspunkter på fagmiljøenes rolle, der hun hele tiden snakker om fagfolk som eventuelt frivillig skal levere her. Jeg mener at det interessante perspektivet er hvorvidt universitetene aktivt vil bruke en slik institusjon som den vi snakker om, som en del av sin kunnskapsformidling.

Jeg ser frem til den videre debatten.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:28:31]: Representanten Thommessen sier at dagens ungdom må «rote seg frem» på nettet for å finne kunnskap. Ja, det er slik de ungdommene som sitter på galleriet her, finner fram til informasjon – de roter seg fram på nettet uavhengig av hva som står i Store norske leksikon. Det er slik at vi må lære ungdommene til å være kritiske til alt de finner på nettet, uansett. Den delen av å lære opp framtidens ungdom til å søke selv kan vi rett og slett ikke hoppe bukk over. Slik er

det også med Store norske leksikon. I Store norske leksikon er det heller ikke kildehenvisninger, hvor den enkelte forfatter har hentet sin informasjon. På mange områder har vi den siste tiden sett at vi har fått en sunn debatt om hva som er vitenskapelige fakta, og hva som er diskutabelt.

Skal vi legge til rette for et stort norsk leksikon som formidler én type autoritativ sannhet, må man kreve at det også har kildehenvisninger, noe Store norske leksikon ikke har i dag. Det mener jeg er en oppgave som ikke staten bør påta seg.

Så er det spørsmålet om EØS-avtalen. Der er det sann at vi ikke har anledning til å gi statsstøtte til én enkelt aktør som tidligere har fungert på kommersielt grunnlag. En slik regelendring må notifiseres og være søkbar også for andre. Lager vi en statlig leksikondrift, vil vi, på linje med pressestøtten, måtte gjøre den søkbar også for andre, slik at f.eks. Wikipedia kan søke på den samme støtteordningen.

Når det gjelder de ordningene som vi allerede har innenfor en del ordbøker, ble de etablert før vi fikk EØS-avtalen. Disse ordningene må derfor ikke notifiseres. Det er ikke mulig å sammenligne støtten til disse ordbøkene med statsstøtten til Store norske leksikon.

Jeg vil være positiv dersom det finnes en løsning, slik at universitets- og høyskolefolk ser på det som en del av sitt formidlingsoppdrag at de også skal formidle kunnskap til de ungdommene som sitter på galleriet her, og at det kan være vel så viktig som det å foreta en vitenskapelig publisering. Det vil være et viktig bidrag til fellesskapet fra universitets- og høyskolemiljøene. Jeg håper de vil bidra gjennom den nye stiftelsen, men å bidra til ensidig statsstøtte for å opprettholde en forretningsmodell som i dag brukes av svært få mennesker, mener jeg ikke er god bruk av statlige midler.

Hadia Tajik (A) [10:31:27]: Store norske leksikon har fylt en vesentlig rolle som kunnskapskilde i mange hjem og skoler. Det har vært et godt gjennomarbeidet oppslagsverk, et siteringsverktøy og en felles minnebank i generasjoner. Men det har ikke klart å holde tritt med tiden, den moderne delekulturen eller ønsket om oppdatert kunnskap.

Store norske leksikon blir ofte sammenlignet med det nettbaserte leksikonet Wikipedia, der alle kan bidra til artikler og redigering. Den sammenligningen vil jeg også dra. Det gjør jeg fordi Wikipedias funksjonsmåte og suksess samtidig sier noe om hvorfor Store norske leksikon så til de grader er blitt spilt på sidelinjen – av seg selv, av konkurransen og av brukerne.

Mange ankepunkt kan bli reist mot måten Wikipedia fungerer på. Det er f.eks. variabel kvalitet på artiklene, de er sårbare for sabotasje, og artiklene er usignerte. Det er utfordringer som de selv også erkjenner. Samtidig, mener jeg, er Wikipedia et sterkere uttrykk for sin tid enn det Store norske leksikon er, og det til tross for at Store norske ofte blir holdt fram som et minnesmerke for virkelighetsforståelsen som vi har hatt i ulike tidsperioder. Nettleksikonet er interessant som fenomen fordi det er et tydelig uttrykk for den moderne delekulturen som man gjenfinder i alle sosiale medier.

På sitt beste er Wikipedia betydelig bedre enn mange

andre oppslagsverk. Populære artikler er grundige. Fotnoter og lenker dirigerer leserne videre til nettsider der man kan fordype seg i temaet man er opptatt av. I tillegg er det et uttrykk for et samfunn uten noen nyhetsdeadline. De mest populære artiklene blir hyppig oppdatert, og nye blir opprettet fortløpende. Søker man f.eks. i Store norske leksikon på nyordet «askefast», får man ingen forklaringer på det begrepet. Isteden foreslår søkemotoren at man heller skal se på ordet «askefis», som viser seg å være det fellesnordiske navnet på Askeladden. Søker man på «askefast» hos Wikipedia, får man flere avsnitt på nyordet som vulkanutbruddet på Island førte med seg.

Interpellanten er opptatt av at faktakunnskap skal være lett tilgjengelig for det alminnelige publikum. Få oppslagsverk er så lett tilgjengelige som Wikipedia. Det er også et av de første treffene man får når man søker på Google, nesten uansett hva man søker på. Det gjør at brukerterskelen for Wikipedia er veldig lav. Store norske leksikon når ikke ut på samme måte. Det er et problem for Store norske, og det er også et problem for representanten Thommessen. Jeg lurar på hvor mye penger i revidert eller i statsbudsjettet Høyre vil sette av til en mastodont som blir brukt lite, og som har høy brukerterskel, slik som Store norske leksikon er i dag.

Det er klart at det minnesmerket som leksikonartikler er over sin tids virkelighetsforståelse, og som Store norske leksikon har vært i mange runder, det kan Wikipedia ikke være. Men kanskje er nettopp det det tydeligste minnesmerket etter vår tid – nemlig at vi utfordrer ideen om den objektive sannhet. I så fall vil det være en veldig viktig lærdom både for barn og unge, som må trene sin kritiske sans, og en viktig påminnelse for alle oss andre om at virkeligheten ikke kan defineres og nedtegnes én gang for alle i et skinninnbundet statussymbol som man kan putte i hylla.

Jeg har fulgt debatten om Store norske leksikons framtid og er glad for å se at man diskuterer hvordan Store norske kan bli gjort mer relevant, mer brukervennlig og mer oppdatert. Det er nemlig en lang vei å gå. Klarer man å kombinere den faglige kvaliteten til Store norske leksikon med de dynamiske artikkeloppdateringene til Wikipedia, vil det være det aller, aller beste. I sin nåværende form er imidlertid dessverre Store norske leksikon dysfunksjonelt som oppslagsverk på nett, og det er uinteressant som oppslagsverk i papirformat. Jeg ser ingen grunn til at staten skal overta ansvaret for dette.

Ib Thomsen (FrP) [10:36:07]: Jeg ser at det er kaldt i salen i dag – mange bruker skjerf. Jeg vil kanskje anbefale presidenten å skru opp varmen.

Så til saken. Fritt Ord er en privat stiftelse som bygger infrastruktur for ideer, ganske uavhengig av offentlige penger. Resultatet er ikke sjelden at en del tiltak i kultur- og kunnskapsliv som ellers ikke ville blitt realisert, faktisk blir noe av.

De allmenntilrette stiftelsene og fondene i Norge har hatt tøffe tak under finanskrisen. Fritt Ord er blitt den mest kjente kilden av dette slaget, med sin formue fra salget av aksjer i Narvesen og senere investeringer. 2,5 mdr. kr

forvalter de nå, og de deler ut over 70 mill. kr pr. år.

Aller størst av de allmenntilgjengelige er Sparebankstiftelsen DnB NOR, som eier aksjer i landets største bank og deler ut 110 mill. kr hvert eneste år, stort sett til tiltak for barn og unge, og som jeg mener er en meget positiv og god bidragsyter.

For begge stiftelsenes del kommer andre store investeringer i tillegg. Mest synlig i Fritt Ords profil er nok de store prosjekttildelingene, de som bygger infrastruktur – først og fremst for gode ideer.

Jeg støtter statsrådets avslag på søknad om å få 32 mill. kr til Store norske leksikon inn på statsbudsjettet. Vi må samarbeide med flere, og der kommer statsråden med gode ideer, som Universitetet, Nasjonalbiblioteket, Fritt Ord og DnB-stiftelsen. Det er viktig med et samarbeid for å få Store norske leksikon ut på nettet igjen.

Av de to største Fritt Ord-prosjektene de siste tiårene er imidlertid kjøpet av Morgenbladet for syv år siden. Noen titalls millioner kroner fra pengebingen har skapt en meget populær ukeavis, så det går an å tjene penger på informasjon og kunnskap. Og så er det opprettelsen av Stiftelsen Litteraturhuset, som jeg vil trekke fram, institusjonen ved Slottsparken som er blitt en arena for en hel rekke arrangører i kultur- og samfunnslivet. Desto viktigere bør det være for Fritt Ord å finne fram til motstrømsprosjekter, som et eksempel. Her må vi finne nye løsninger. Fritt Ord er en idéentreprenør bak mye.

Så finnes det jo mange gode eksempler på private bidragsytere. Industrimannen Trond Mohn har f.eks. gitt bort 1,5 mrd. kr. de siste årene, og i vinter ga skipsrederfamilien Jebsen 800 mill. kr til forskning – muligens den største enkeltgave til formålet i norgeshistorien. Så det går an å finne private bidragsytere.

Fondene og stiftelsene er, som sektor, på ingen måte blitt heiet eller hjulpet aktivt fram av rikspolitikere. Her har vi et ansvar, her har Stortinget et ansvar. Særlig har politikere fra regjeringens partier betraktet bidragene som «privatpraktiserende statsråder» – og uff a meg, det skal vi ikke ha noe av – hinsides politisk kontroll.

Nå virker det som om både regjeringen og statsråden er på vei til å snu. Motstanden er nå i ferd med å forvitne, når man ser hva bidragene skaper, og man innser at det er et viktig supplement til flommen av offentlige penger. Men fortsatt har regjeringen ingen som helst aktiv politikk for å gjøre fondene og stiftelsene flere og større. Nå skuler man imidlertid mot de private for å få til et samarbeid om Store norske leksikon. Det er i riktig retning, og det er jeg glad for.

Svein Harberg (H) [10:40:53]: Jeg er oppvokst i den type hjem som har vært omtalt her, et hjem der en måtte ha et leksikon. Og ja, det var en skinninnbundet sak, men jeg oppfattet det ikke som et statussymbol. Det var rett og slett en nødvendighet, for det var der en kunne finne alt en lurte på, og det var der en kunne stole på at det som sto, var riktig. Det var definitivt et barn av sin tid som det var behov for, og som en hadde stor nytte av, men i dag er vi utfordret på en helt annen måte.

I dag er det en ny tid. Det er helt nye metoder, det er nye vaner og rutiner. Og jeg er litt forundret over at så mye av debatten går på å omtale det gamle oppslagsverket, når det ikke er det vi snakker om i det hele tatt. Det er den nye måten å formidle på i fremtiden, på nettet, som er temaet i dag.

Vi er nødt til, mener jeg og mener Høyre, å ta inn over oss den realiteten at det eneste kvalitetssikrede nettbaserte oppslagsverket vi har, kan forsvinne. Det er etter vår oppfatning en stor trussel. Vi skulle ønske at det var et marked som kunne ta vare på dette, men per i dag er det ikke et slikt marked. Hva er muligheten da? Jo, det er en stor mulighet at en nå har fått tilbud om aktivt å være med på å bidra til at det kan drives videre i en stiftelse.

Så spør vi om det er et statlig ansvar å gjøre det. Jeg tror alle her på talerstolen, slik jeg oppfatter det, er helt enige om at staten ikke skal drive et slikt oppslagsverk. Men jeg tror alle også er enige om at staten har et ansvar for å sørge for at det finnes et oppslagsverk som er til å stole på.

Det har vært stort engasjement, og det er vi glad for. Det viser jo at mange fortsatt har et forhold til denne type oppslagsverk. Det er ikke slik at de nye mulighetene helt har erstattet det behovet vi har.

Jeg er glad for at Nasjonalbiblioteket nå ser ut til å få en rolle, og at statsråden vil be dem om å jobbe videre med det. Men jeg skulle nok ønske meg en større positivitet og et større engasjement – og gjerne dialog med andre statsråder – for å få universiteter og høyskoler sterkere inn i dette arbeidet. Universiteter og høyskoler har kompetanse og har et samfunnsoppdrag som kan kombineres med å bidra til å sikre et norsk kvalitetsleksikon. De kan involveres i det på en god måte. De kan ha det som en del av sin formidling. Og ikke minst tror jeg det er viktig at vi fortsatt skal sette fakta på prent – hadde jeg nær sagt – eller på nettet, formulert på norsk. Det er slik i dag at i hvert fall de som er gode på det, kan surfe rundt og finne fakta, men det er ikke alt de finner på vårt eget språk. Og for mange er fortsatt det et behov.

Jeg la merke til at det ble referert mye til de unge som sitter på galleriet. Det er bra, for disse skal vi satse på, men vi skal jo ha et oppslagsverk for hele folket. Jeg må si at jeg som voksen mann kjenner uro i magen hvis min mulighet til å slå opp i et kvalitetssikret oppslagsverk på nettet forsvinner. Hvor skal jeg da kunne kvalitetssikre de motstridende meldinger som jeg får, og de steder der jeg finner fakta som åpenbart er be- tonet av noens meninger? Det ville ikke være bra. Det er ikke snakk om det gamle minnesmerket, som det ble sagt her, men det er snakk om et nytt oppslagsverk, tilpasset dagen i dag, oppdatert i forhold til dagen i dag. Og det er stor forskjell på statlig drift og aktiv deltakelse for å få på plass det tilbudet en nå har fått om en stiftelse.

Jeg håper statsråden kan formulere seg enda sterkere og mer positivt, også når det gjelder det initiativet som er kommet fra universiteter og høyskoler. At de får en god mulighet til å gå inn, og gjerne også støtte til å gå inn og starte opp en deltakelse i dette arbeidet for å sikre kvali-

tetssikrede fakta formulert på norsk, er en viktig bit for å ta vare på språket vårt.

Gina Knutson Barstad (SV) [10:45:42]: Representanten Thomsen var bekymret for temperaturen i rommet – om det var kaldt her. Men kaldest er det nok i Fremskrittspartiets gruppe. Skjerfene her i dag er åpenbart et varmt uttrykk for solidaritet til fredsaktivister og folket i Gaza. Så til saken.

Jeg deler mange av interpellantens tanker om et faglig basert leksikon. Wikipedia representerer noe viktig både i kunnskaps- og demokratisammenheng, nemlig deltakelse. Om du skulle trykke deg inn på en Wikipedia-artikkel om f.eks. sionisme – et tilfeldig valgt eksempel – vil du finne at den er blitt redigert fram og tilbake av diverse aktører x antall ganger. Folk er rett og slett ikke helt enige om hva sionisme er for noe. Det samme var tilfellet for den gamle Wikipedia-artikkelen om Sosialistisk Ungdom, der ingen var helt enig om hva som egentlig skjedde på landsmøtet i 1981. I denne debatten deltar jeg, du, bestemoren min og verdens fremste forskere på like fot, dvs. at vi har samme redigeringsmuligheter. At alle kan delta, alle kan redigere, gir en levende diskusjon om hva som er kunnskap, og ikke minst om hva som er sant. Det er en verdi i seg selv. Men det erstatter ikke behovet for et nasjonalt kunnskapsbasert oppslagsverk som baserer seg på forskning og vitenskap. Det er viktig å legge til at høy deltakelse i Wikipedia gir høy kontroll, og dermed artikler av svært høy kvalitet, men vi vet fremdeles ikke hvem som skriver dem, og hvorfor.

Hvorvidt løsningen Store norske leksikon har valgt, er den riktige, vil jeg ikke være skråsikker på, men derimot er jeg skråsikker på at vi trenger et forskningsbasert oppslagsverk som er tilgjengelig for alle. For selv om ingen kunnskap er objektiv, er det forskjell på forskningsbasert kunnskap og annen kunnskap. Et slikt leksikon er også viktig for språket i et lite språksamfunn som Norge.

I tillegg har jeg lyst til å legge til at leksikon er et viktig dokument om samtidens kunnskapssyn. Å slå opp i arbeiderbevegelsens leksikon for 50 år siden forteller oss mye om vår egen historie, og hva slags kunnskap de syntes var viktig og riktig.

Jeg tror verken interpellanten, statsråden eller under tegnede ønsker seg et statlig leksikon, men jeg håper statsråden ser verdien av faglig kunnskap til alle, og tar en rolle i å finne løsninger.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:48:24]: Grunnloven § 100 innebærer at det påligger statens myndigheter å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. Vi hadde også den såkalte Ytringsfrihetskommisjonen, som i sin tid la til grunn at det såkalte infrastrukturkravet kan omfatte et bredt spekter av offentlige tiltak som spenner fra skole, utdanning, kunst, kultur, offentlig støtte til organisasjoner, via pressestøtte til økonomisk støtte til medier for minoritetsgrupper.

Utviklingen er jo som kjent dynamisk, samfunnet er i stadig forandring. Forutsetningen for en aktiv informert deltakelse i samfunnsdebatten er fri tilgang til et mang-

fold av informasjon og synspunkter. Ikke minst er det viktig å ta vare på infrastrukturen og sørge for tilgang til kilder med høy troverdighet. Den statlige pressestøtten – momsfrirket – utgjør en del av infrastrukturkravet.

Vi er også opptatt av bevaring av norsk som vitenskape- lig språk. Det handler om å sikre det norske språk også innenfor academia. Det er det også bred politisk enighet om, som bl.a. kom til uttrykk da vi behandlet språkmeldingen.

Så er vi også opptatt av å ivareta norsk kulturhistorie. Det krever kilder som ikke bare er dugnadsbasert, men som også er fagkildebaseret. Da er det en stor fordel å ha et redaksjonelt miljø som kvalitetssikrer informasjonen. Derfor er det også viktig å ta vare på og styrke de tradisjonene i Norge som bidrar nettopp til det.

Så kan man stille spørsmålet: Er det en statlig oppgave å drive et leksikon? Nei, det er det ikke. Men det betyr heller ikke at statlige myndigheter bør melde seg ut av en så viktig diskusjon som nå pågår, om fremtiden til Store norske leksikon. Et viktig utgangspunkt kan være nettopp Grunnloven, som sier at det påligger statens myndigheter å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. Spørsmålet om statens rolle når det gjelder Store norske leksikon, er ikke bare et ja eller nei-spørsmål. Det er et spørsmål om aktiv kulturpolitikk for å bidra til å sikre at de partene som bør snakke sammen, snakker sammen, og de partene som eventuelt kan tenkes å bidra, faktisk kommer på banen. Her kan staten og kulturministeren spille en rolle.

Jeg er for så vidt enig i mye av kulturministerens prinsipielle utgangspunkt her. Men kulturpolitikk er utfordrende, med tanke på at vi ikke alltid har de samme markedene som vi har i andre sektorer. Det krever til tider stor pragmatisme for å sikre at vi har de virksomhetene, den aktiviteten, det kulturelle mangfoldet og den kvaliteten vi ønsker.

Jeg noterer meg for øvrig også at i næringspolitikken er regjeringen langt mindre prinsipiell, for å si det sånn, når det gjelder statens rolle med hensyn til hva slags grep man skal ta for å sikre aktivitet og virksomhet i Norge.

Min konklusjon vil være at jeg vil utfordre kulturministeren ikke bare til å resonnerer prinsipielt, men kanskje i enda større grad enn før bidra aktivt til å lete etter løsninger, snu de steinene som kan snus, for å se hvordan staten kan bidra eventuelt i en overgangsperiode, eventuelt på andre måter enn direkte støtte – ikke minst gjennom bidrag fra universitets- og høyskolesektoren, fagmiljøene. Hvordan kan de krediteres og få uttelling gjennom at fagfolk f.eks. bidrar i denne typen publisering vi her snakker om? Jeg forutsetter at det er et stort engasjement for å sikre at vi har fagmiljøer som bidrar og legger til rette for en åpen og opplyst debatt.

Trine Skei Grande (V) [10:53:59]: Store norske leksikon har vært en viktig kunnskapsbase i mange hjem. Det har også ført til mange sosiale hopp for mange elever som har hatt mor og far som ikke har visst svaret, men som faktisk hadde noe i hylla som visste svaret. Det har ført til at kunnskapen har økt i det norske folk – ja, det har faktisk ført til at mange familiekrangler eller krangler

på sene fester har blitt avklart med et enkelt lite oppslag i boka. Så dette har ført både til at familier kan mer og til mer harmoniske hjem, vil jeg påstå!

Det å kjempe for dannelse i et samfunn er en kamp som det av og til føles at man har glemt som politiker, i hvert fall for mange. Jeg må si at jeg liker ikke begrepet å «rote seg frem» i informasjon. Jeg tror det nye klasses skillet når det gjelder barn og ungdom i norsk skole, vil gå mellom dem som klarer å finne fram i informasjonssamfunnet, og dem som ikke klarer å finne fram i informasjonssamfunnet.

All informasjon kommer til å finnes. Den kommer til å finnes ved et enkelt tastetrykk på hver enkelts mobiltelefon. Men det betyr ikke at alle klarer å forholde seg til den informasjonen, at man klarer å skjønne hva som er forskjellen mellom det som står om nazisme i Store norske leksikon, og det som står om nazisme på en nettside til noen nynazister. Det er en ganske viktig forskjell.

Det er veldig viktig hvis du skal kjempe for dannelse i et samfunn at du også kjemper for at ungdom ikke bare skal rote seg fram på nettet, men også faktisk vet hva som er riktig informasjon, hva som er feil informasjon, og på hvilken måte du skal lese informasjon. Derfor er dette en mye viktigere debatt enn det kan virke som. Det er ikke snakk om å sponse en bedrift eller ikke.

Jeg mener at politisk arbeid handler om en mye større kreativitet enn å si ja og nei til søknader. Det handler faktisk om av og til å sette seg noen litt djerve mål ut fra at man tror man står overfor noen nye utfordringer. Utfordringene som informasjonssamfunnet står overfor, er i hvert fall en soleklar og viktig utfordring for dette stortinget. Da handler det ikke om å si ja eller nei til en statsstøttet søknad. Da handler det om at man må tenke noen moderne tanker om hva et leksikon er i et informasjonssamfunn. Jeg synes Wikipedia er helt fantastisk. Det er veldig bra, og det er også veldig bra for alle oss som vet hvordan vi skal ta inn informasjon. Men som førstehåndskilde når du som åtteåring skal slå opp for første gang, tror jeg som lærer at jeg ikke hadde kommet til å foreslå Wikipedia, fordi det forutsetter mange kunnskaper for å kunne ta i bruk den kunnskapen som ligger der. Det er først og fremst en kilde for oss voksne, som faktisk vet hvordan man kritisk leser kilder.

Derfor er det viktig at vi har tenkt en moderne tanke om hva som er leksikon. Da er jeg litt skeptisk til at Nasjonalbiblioteket skal være navet i en slik tanke. For meg er det soleklart at det er universitetene som er navet i en slik tanke. Tankegangen om å få med universitetene på laget for å lage en ny type leksikon, moderne, som en inngangsport til den informasjon som sitter der, som også tvinger våre forskere og våre beste formidlere til å sette seg ned og tenke ut hvordan man formidler det også til et publikum som er ikke-akademisk, som ikke nødvendigvis har en universitetsgrad å slå i bordet med, eller som bare ganske enkelt er åtte år og skal slå opp på noen av de basistingene man lurer på – jeg ser for meg at en slik modell hadde vært mye mer drivende enn det som ligger i bibliotektanken. Jeg tror bibliotekene blir enda viktigere i et slikt informasjonssamfunn, men jeg tror at det er universitetene som burde være basen i en slik modell. Da burde de også vært drivkraften for å få det fram. Jeg tror at hvis kulturminis-

teren hadde satt seg ned med forskningsministeren – hvis vi fortsatt har det – og laget en modell som først og fremst hadde vært navet i en slik ny leksikontanke ved universitetene, og koblet det opp mot formidling, hadde vi fått en spennende løsning, som jeg tror både Norges barn, norsk fagspråk og det norske folk hadde fått god nytte av. Kanskje det også hadde stoppet noen familiekrangler eller sene diskusjoner på byen, for man kunne slått opp og funnet ut hva det er som er fakta i saken.

Kåre Simensen (A) [10:59:15]: Å ta vare på historien, på fakta, har vært nedfelt i folkesjela så langt tilbake som en finner spor av menneskeheten.

Som flere har vært innom her i dag, er mange vokst opp i et hjem der leksikonet i en eller annen form har hatt sin plass i bokhylla. Som foregående taler var innom: Hadde man behov for å stoppe hete diskusjoner, som gjerne oppsto når fakta skulle diskuteres, var det greit å hente ned leksikonet. Der sto svaret, og det ble ofte stille rundt bordet.

At Stortinget i dag diskuterer leksikonets plass i det framtidige norske samfunnet, var en utenkelig tanke bare for kort tid tilbake. Men det gjør vi. Årsakene kan være mange. Men oppsummert er tilbakemeldingen fra markedet tydelig. Publikum søker andre løsninger.

Som både interpellanten, statsråden og de som har hatt ordet før meg, har vært inne på, engasjerer situasjonen mange. Det ser vi gjennom utallige avisinnlegg, engasjerte blogger og debatter i andre fora. Skal noen ha ansvaret for den videre driften av Store norske leksikon? Det er nok hovedspørsmålet. Hva skjer videre? Og i tilfelle, i hvilken form?

Jeg skal ikke gå inn på denne delen av debatten av den enkle grunn at jeg synes statsråden i sitt innlegg var svært tydelig på hva som vil være statens ansvar framover. Jeg gir samtidig min fulle støtte til statsråden for hennes engasjement, sammen med andre aktører, for å finne framtidige løsninger som sikrer driften av den store kulturarven som ligger i det arbeidet som til nå er gjort innenfor Store norske leksikon. Alle er enige om at det må tas vare på i en eller annen form. Men hva vil framtidens løsninger være? Og hva vil vi møte? Vi har nok allerede møtt «framtiden», om man kan uttrykke seg slik.

Bare noen tastetrykk unna møter vi et informasjonssamfunn som er enormt. Det finnes utallige tilbydere og aktører, og vi begynner etter hvert å se at noen aktører har fått større plass enn andre. Det er nok å nevne Google og Wikipedia som de to store, som også flere har vært inne på. Ser vi hva de har å tilby, virker innholdet imponerende for de aller fleste, meg inkludert. Du finner svar på det meste, men kritikken og spørsmålene som reiser seg mot disse to store, er om man kan stole på det som legges ut. For mange er det viktig at man kan stole på det fordi man oppfatter det som legges ut, som evig sannhet. Men erfaringene så langt er at vi dessverre ikke kan gå god for alt som legges ut. Hovedkritikken mot Wikipedia er at mye av det som legges ut, gjøres anonymt, og av den grunn skaper det usikkerhet.

En av våre store utfordringer blir: Hvordan skal vi kunne tilby sikker og kvalitativt god informasjon gjennom

det som tilbys i det gigantiske informasjonssamfunnet som vi alle er en del av? Jeg har på langt nær noen gode svar på denne utfordringen. Men jeg er ganske sikker på at framtidens digitale leksikon vil være forankret etter de samme prinsippene som Wikipedia er bygd opp etter. Wikipedia-modellen, der alle kan registrere seg og skrive hva de vil om alt mellom himmel og jord, er demokratisk og viktig, men den store utfordringen er at den også kan åpne for både personangrep og politiske agendaer. Det må vi unngå.

Jeg leste en interessant artikkel i Morgenbladet om et nytt nettsamfunn som er i ferd med å etablere seg i USA, kalt Citizendium. Nettleksikonet, som ble lansert i 2007, fylles med innhold av alle som måtte ønske å bidra, som på Wikipedia. Men det som er interessant ved denne løsningen, er at man ikke kan opptre anonymt. Man må forholde seg til bestemte kjøreregler. Kanskje den aller viktigste forskjellen likevel er at Citizendium gir eksperter en rolle i nettsamfunnet. Alle artiklene skal godkjennes av en navngitt person med kompetanse på det aktuelle området.

Det er viktig å få fram at også dette tilbudet strides de lærde om. Det er ikke åpent nok, sier kritikerne. Det er i seg selv en viktig debatt, men etter min mening er det svært viktig å ha gode og tydelige kjøreregler. Man må stille kvalitative krav overfor bidragsyterne. For meg, og mange med meg, er det et svært viktig prinsipp å ha med seg i debatten om hva som eventuelt vil være morgendagens norske løsning.

Uansett hva som skjer, frykter jeg ikke for det framtidige norske kultursamfunnet. Statsråden redegjorde godt for det i sitt innlegg, og jeg skal derfor ikke gjenta det fra talerstolen nå. Men debatten i dag er svært viktig. Men for egen del håper jeg man finner fram til organisatoriske løsninger som gjør at vi kan sikre drift av en norsk leksikonløsning innenfor de rammer statsråden redegjorde for i sitt innlegg.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Olemic Thommessen (H) [11:04:36]: Representanten Simensen sa at alle egentlig er enige om at vi trenger et redigert leksikon. Mitt svar til det er: Nei, vi er ikke enige om det. Så får vi fortsette debatten videre andre steder.

Realiteten er følgende: Regjeringen har ikke gitt noen konsesjoner i retning av hvordan staten skal være noen aktiv bidragsyter til å videreføre Store norske leksikon, eller for den saks skyld til å bringe en ny aktør på banen som vil ivareta rollen som en redigert, kvalitetssikret kunnskapsbase. Det er ikke gitt noen signaler om at man ønsker noen debatt rundt EØS-avtalens begrensninger. Det er ikke gitt noen signaler om at universitetene som sådanne skal kunne gå inn og være aktive aktører i dette. Statsråden har helt konsekvent holdt seg til å si at det er hyggelig hvis fagfolk bidrar frivillig inn i dette. Det er jo greit, men det gir altså ingen forpliktelser i noen retning. Realiteten er at regjeringspartiene, med Arbeiderpartiet i spissen, ikke synes det er så farlig hvordan dette går, og at man er forberedt på at Store norske leksikon nedlegges per 1. juli. Jeg synes det er greit å sette navn på det og kalle en spade en spade.

Så synes vi i opposisjonen, de fleste av oss – jeg leder meg over at Kristelig Folkeparti tydeligvis har beveget seg noe i dette – at det er å trekke kjappe slutninger i en tid som er preget av store endringer. Representanten Tajik hadde hovedfokus på Wikipedia. Nei, dette er ikke noe angrep på Wikipedia. Opposisjonspartiene, med Høyre, synes ikke det er noe galt med Wikipedia i og for seg. Men i tillegg til å ha noen åpenbare styrker, store styrker, har også Wikipedia noen åpenbare svakheter, og de svakhetene mener vi det er grunn til å ta med seg og se om det går an å kompensere på en eller annen måte, der det offentlige antakelig må spille en rolle, for så vidt som markedsmekanismene ikke fungerer som vi er vant til.

Vi skal komme til å få sak etter sak tilbake i denne salen, hvor vi ser at med de store endringene i markedet som inntreffer, vil den avveiningen vi har hatt mellom marked og offentlig ansvar, bli satt på nye prøver. Dette er et eksempel på det. Da er det viktig å være konservativ. Da er det faktisk viktig å se hvilke verdier man vil ta med seg inn i fremtidens samfunn, og se hvordan man kan finne løsninger på det ut fra nye premisser. Selvfølgelig må en videreføring av en redigert kunnskapsbase tilpasse seg tiden, og kanskje har ikke Store norske leksikon vært flink nok til det. Men de store nettverkene som statsråden innledningsvis viste til, gjennom Nasjonalbiblioteket, museumsnettverk, kultur.no – her finnes det mange ting som kan kobles inn – bør til sammen kunne skape en base som vil være en berikelse for det norske samfunn i fremtiden.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:07:56]: Jeg tror det er muligheter til å videreutvikle Store norske leksikon, men da er det viktig for meg å være tydelig på hva staten kan bidra med, og hva staten ikke kan bidra med. Vi bidrar ikke med statsstøtte til en videreutvikling av den eksisterende forretningsmodellen. Det jeg derimot har sagt, er at Nasjonalbiblioteket *kan* bidra i en sammenheng hvor Fritt Ord og sparebankstiftelser bidrar med midler. Men jeg mener at statens rolle er å bidra til videreutvikling og ikke til en modell hvor vi skal si: Fortsett som dere har gjort til nå, og det skal dere få statlig støtte på bordet for.

Jeg har ennå ikke registrert at representanten Thommessen har sagt at Høyre vil sette av midler til dette. Og det er vel det som er typisk for Høyres engasjement i denne saken, at de er positive – her tar ikke regjeringen nok ansvar, sier de – men han har altså ikke svart på hvor mye penger Høyre ønsker å legge på bordet for å bevare denne forretningsmodellen.

Jeg legger også merke til at engasjementet i stor grad handler om å bevare den norske kulturarven. Jeg er veldig opptatt av å bevare den norske kulturarven, men å bevare kulturen rundt det at vi har et aktivt kunnskapsamfunn hvor terskelen blir lavere slik at flere kan få tilgang til kunnskap, handler om helt andre virkemidler i vår tid enn det det handlet om den gang jeg og Olemic Thommessen hadde et leksikon hjemme i stua.

Og jeg må nok skuffe representantene Harberg og Skei Grande. Når representanten Harberg sier han vil være urolig dersom han oppdager at ungdommer eller barn er hjemme og søker på nettet innenfor kunnskapskilder som ikke

er autorisert, må jeg skuffe ham med å si at ja, der er de! Og representanten Skei Grande sier at hun ikke vil anbefale Wikipedia til barn – vel, den virkeligheten står vi rett og slett ikke oppe i. Barn er på nettet, og de søker der de vil. Da må vi lære dem å være kritiske til all kunnskap som de finner på nettet. Selv om Store norske leksikon finnes i dag, kan ingen foreldre tvinge sine barn til å si: Du får kun lov til å søke på Store norske leksikon når du gjør lekser! Det hører de rett og slett ikke på; de søker på alle typer informasjonskilder.

Jeg er positiv dersom stifterne finner en løsning her, men det påhviler ikke meg å skissere en retning for stifterne. Jeg har sagt hva staten kan bidra med, og jeg har tro på at man kan komme til å finne en løsning, men da må også staten være tydelig på hva vi ikke ønsker å bidra med. Og EØS-avtalen har begrensninger – det kan det ikke være noen tvil om – men jeg vil, som Olemic Thommessen har vært inne på, være positiv til om fagfolk ser på dette som en del av sitt formidlingsoppdrag. Det ligger egentlig i kjernen av det å være universitets- og høyskoleansatt at man har et ansvar også for formidling til allmennheten.

Presidenten: Debatten i sak nr. 1 er dermed avsluttet.

Sak nr. 2 [11:11:02]

Interpellasjon fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren:

«Det må legges til rette for næringsvirksomhet over hele landet gjennom færre reguleringer, at flere beslutninger i arealforvaltningen tas lokalt, og at den enkelte med eiendomsrett gis frihet til selv å disponere egen eiendom. Det er viktig å styrke mulighetene for inntekter i landbruket ved større grad av produksjonsfrihet, men at det også legges bedre til rette for at gårdsbruk kan brukes til annen næringsvirksomhet innen turisme. Det er et stort potensial for at gårdsturisme videreutvikles, og dette kan skape flere inntektsmuligheter for en næring som er preget av at det hvert år legges ned et betydelig antall bruk. For å legge bedre til rette for nye næringer knyttet til gårdsbruk må det vurderes rammebetingelser som lavere avgifter og styrket eiendomsrett for landbrukseiendom.

Vil statsråden legge til rette for bedre rammebetingelser for å kombinere landbruks- og reiselivsnæring?»

Per Roar Bredvold (FrP) [11:12:37]: For hvert år blir det færre bønder. Det blir færre gårdsbruk, det dyrkede areal blir mindre, og lysten til å drive med tradisjonelt landbruk ser ut til å minke blant dem som kan overta etter sine foreldre.

Lønnsomheten er blitt så dårlig at for noen få uker siden ble det overlevert et skriv hvor ca. halvparten av Norges ordførere krevde bedre lønnsomhet i næringen. Min påstand er at hadde det vært en borgerlig regjering nå, hadde enda flere ordførere skrevet under. Men signalene er dog sterke, svært sterke.

Den negative utviklingen i landbruket har vart i mange

år, uavhengig av sosialistisk eller borgerlig regjering. Med denne utvikling vil det etter mine beregninger kanskje bare være igjen ca. 25 000 aktive gårdsbruk om noen år. Det igjen vil gi mange negative ringvirkninger, som bl.a. kulturlandskap som gror igjen, med stort forfall i bygningsmassen, mange færre arbeidsplasser, fraflytting fra grenene, håndverkere og håndverkstradisjoner som forsvinner – og slik kan jeg ramse opp – og ikke minst: Det blir mindre å vise fram til våre turister. Og det er hit jeg vil med denne interpellasjonen.

Fremskrittspartiet ønsker at den enkelte bonde, sammen med sine, skal få frihet til å utvikle og foredle den mulighet som det enkelte gårdsbruk har. Vanlig, tradisjonelt landbruk har blitt drevet gjennom mange år, men den utviklingen og de mulighetene som finnes, har ikke det norske landbruket fått være med på. Det har riktignok vært en god investering i nye og større maskiner samt noe bygningsmasse, men med en så stor gjeldsmasse som landbruket har i dag, har mange problemer med å se banksjefene i øynene når de møtes. Derfor ønsker Fremskrittspartiet at det må være mulig å skaffe seg andre og flere inntektsmuligheter. En av flere er å kunne kombinere landbruk og reiseliv. Norge består av mye natur som bare ligger der. Dette er for svært mange helt unikt, og det finnes mange måter å bruke denne på, for nettopp å tjene penger. Det å gi andre opplevelser og dermed bedre deres livskvalitet er en av dem.

Jeg er klar over at det finnes noe av dette, og at noen driver en viss form for denne kombinasjonen, men det må oppmuntres. Ved å ta bort et stivbent regelverk hvor kun det gamle, tradisjonelle landbruket blir ivaretatt, gir man bonden muligheter.

For andre er en gård, dens liv og gjøremål, svært spennende. Dette må næringen få lov til å utnytte maksimalt. Den nasjonale strategien Inn på tunet er et eksempel på noe positivt, men som kan videreutvikles enda mer. Jeg registrerer også at Norges Bondelag ønsker å ha en klare profil på arbeidet med mat og reiseliv. Dette er bra. Vi trenger å tydeliggjøre enda mer hvor god den norske maten er, og hvilken kvalitet den har. Her er vi blant de beste i verden, ja kanskje best på noen områder. Men spørsmålet er om vi får betalt for dette, og om alle vet om dette.

For å konkretisere noen av tankene jeg har om de mulighetene norsk landbruk har gjennom turisme og reiseliv, vil jeg nevne noen: Vi må forandre loven om motorferdsel i utmark. Den er altfor streng og gir så å si ingen muligheter. I dag reiser svært mange til Sverige og Finland og legger igjen mye penger som styrker næringslivet der, selvfølgelig. Vi må ikke verne oss i hjel. Vi må ha en fornuftig verning av norsk natur, men vi må også tenke næring og la disse to tingene gå hånd i hånd. Vi må ha en rovdyrpolitikk som gir oss mulighet til å ha bufe både innenfor gjerdet og ute i skogen. Dette gir et kulturlandskap som vi kan være stolte av, og som turistene gjerne vil se. Med mindre rovdyr vil det også være stor interesse for dem som ønsker å kjøpe seg en jaktopplevelse. Med dagens rovdyrpolitikk er det blitt mindre dyr å jakte på. Jakt med løshund er umulig, spesielt i grenseområdene mot Sverige, slik som f.eks. i Hedmark.

Vi må også myke opp bygningsloven slik at det er mulig å bruke f.eks. en gammel låve til overnatting og kursvirksomhet etc. I dag er regelverket så strengt at mulighetene er få. Dessuten er gebyrene blitt så høye at pengene ofte forsvinner på tiltak som gir en forholdsvis lav inntjening.

I Norge har vi også en infrastruktur som er nedslitt gjennom mange år. Skal turistene komme seg ut i distriktene, må det investeres mye i bl.a. bedre veier og jernbane.

Vi må også, etter Fremskrittspatiets mening, redusere skatter og avgifter. Dette gjelder selvfølgelig ikke bare for kombinasjonen landbruk og turisme, men over alt. Norge er kjent for å være et dyrt land å feriere i, og det må vi forandre på.

Vi må også ha en landbrukslovgivning som styrker et aktivt eierskap. Om det er et personlig foretak eller f.eks. et AS, må dette likestilles. Det er viktig at det gis rom for skjønn, og ikke minst lokal tilpasning, i saker som forvaltningen behandler etter landbrukslovgivningen.

Når det gjelder arealforvaltningen, må denne skje lokalt. Lokalbefolkningen kjenner sitt område best og kan se mulighetene bedre enn de høyere opp i systemet. Det må også satses mer på markedsføring av Norge som et godt land å feriere i. Fremskrittspartiet ønsker, og har synliggjort dette i sine budsjetter, at vi er villige til å bruke betraktelig mer penger nettopp på dette. Her bør kombinasjonen landbruk og turisme absolutt være med.

Ellers tror jeg det må en holdningsendring til med hensyn til hva og hvilke produkter vi kan tilby. Jeg tror at mange ikke ser de mulighetene vi har. Vi har gått i det samme år etter år, og jeg tror at vi må få en holdningsendring, at vi må bli mer stolte av oss selv og over det produktet vi kan tilby.

Vi har berg og fjell. Vi har sjøer, elver og fjorder. Vi har skog, og vi har vidder. Vi har et kulturlandskap som kan gi unike muligheter. Vi har gamle, ærverdige gårder. Vi har fortsatt noen som driver med bufe. Vi har et rikt dyreliv som elg, rein og fugl, med mye mer. Vi har snø, regn og sol, dvs. fire forskjellige årstider, som også gir muligheter. Vi har muligheter til en god infrastruktur. Ja, vi har alt, og enda får vi det ikke til. Da må det en endring til. Antall gårdsbruk og bønder blir færre, og inntjeningen går ned. Det må gjøres noe raskt hvis vi skal stoppe denne negative trenden, og helst snu den.

Som alle vet, er det også snart 40 000 tomme gårdsbruk/småbruk rundt om i landet. Når vi vet at det også finnes så mange som 400 000 nordmenn som ønsker å kjøpe et småbruk, må vi gjøre noe med dette. Her må bl.a. det med makspris fjernes. For Fremskrittspartiet er det mye bedre at det lyser i vinduene deler av året enn at det ikke lyser i det hele tatt. Det må bli en forståelse for at når en kjøper og selger har blitt enige om en pris, uavhengig av om den er over eller under en eventuell takst, så er det en privatsak, og myndighetene må forholde seg til dette. Jeg tror at bare med en slik endring vil mye være gjort, og mange grender vil igjen kunne blomstre.

I dag kjøper mange seg et småbruk i Sverige. De bruker det som et feriested og pusser det selvfølgelig opp. Dette handler ikke bare om pris, men også om et mer smidig

og tilrettelagt regelverk som finnes på den andre siden av grensen.

Dette var noen betraktninger om løsninger til hvordan vi skal kunne få et mer positivt og fremadstormende landbruk, hvor turisme og reiseliv kan bidra til å få til dette. Jeg er klar over at det finnes mange muligheter innenfor dette området, og at vårt langstrakte land har forskjellige muligheter, men også utfordringer.

Jeg tror at alle partier ønsker seg et landbruk, men jeg håper at det ikke bare er Fremskrittspartiet som vil slippe bonden fri og gi de muligheter som finnes innenfor dette store området.

Jeg ser med spenning fram til resten av debatten, og ikke minst til hva statsråden vil bidra med. Like viktig som å få utenlandske turister hit er det å få nordmenn til å feriere og å oppleve sitt eget land.

Statsråd Lars Peder Brekk [11:21:40]: Jeg takker interpellanten for interpellasjonen og oppfatter det slik at han inviterer til en bred landbrukspolitisk debatt om både inntektsvilkår og eiendomsforhold, men med særlig vekt på muligheten til å utvikle nye næringer, herunder reiseliv. Jeg mener at det er en viktig debatt, og jeg er glad for at Stortinget også får anledning til å drøfte dette på ny i nær framtid, når den framforhandlede jordbruksavtalen blir behandlet.

Når det gjelder eiendomsforhold, mener jeg at valgfrihet er et verdifullt utgangspunkt, men det er ikke nok. Samfunnshensyn er viktig når det skal tas stilling til hvordan eiendomsressursene i dette landet skal utnyttas. Dette er hensyn som en ikke kan forvente at eierne tar selv, fullt ut. Jeg tror f.eks. at hvis reguleringene i lovgivningen blir fjernet, legges det til rette for at mange flere gårdsbruk enn i dag vil bli tatt i bruk som fritidseiendom – og kun som fritidseiendom. Eiendomslovgivningen gjør det mulig å foreta avveininger der både eierens interesser og samfunnshensyn har en sentral plass, og jeg mener det lovverket vi har i dag, ivaretar denne balansegangen på en god måte.

Samtidig vil jeg understreke at det er en kontinuerlig prosess å sikre at lovverket til enhver tid er tilpasset vår tids utfordringer, en prosess jeg og min forgjenger har tatt aktivt tak i. Senest i fjor vedtok Stortinget omfattende endringer i lovgivningen, bl.a. slik at færre eiendommer ble omfattet av konsesjonsplikt, boplikt og odelsrett. Reglene om boplikt ble dessuten målrettet og forenklet. I vinter ble retningslinjene for prisvurderingen endret slik at det ikke skal foretas priskontroll på erverv av bebygd eiendom med mindre prisen overstiger 1,5 mill. kr. Mulighetene for et påslag på grunn av boverdi ble også økt.

Interpellanten mener det må legges til rette for næringsvirksomhet over hele landet gjennom færre reguleringer. Jeg er enig i at reguleringene skal begrenses til det som faktisk er formålstjenlig, for i større grad å bidra til å ta hele landet i bruk enn det deregulering vil føre til. Det er områdene med vanskeligere produksjonsforhold og lengre vei til markedene som har størst nytte av reguleringer og tilskudd som det offentlige bidrar med. Jeg har i min tid som landbruks- og matminister prioritert distriktsjordbru-

ket sterkt, fordi det er det som er mest avhengig av slik tilrettelegging. Det er også i mange av disse områdene at kulturlandskapet, levende bygder og potensialet for samspill med reiselivet er størst.

Videre sier interpellanten at det er viktig å styrke mulighetene for inntekter i landbruket ved større grad av produksjonsfrihet. Det er mitt inntrykk at Fremskrittspartiet ønsker å framstille de norske bøndene som mer bundet på hender og føtter enn de faktisk er. Produksjonsbegrensningene består først og fremst av kvotesystemet i melkeproduksjonen, hvor kvotene er omsettelige og kan leies ut, og at det er en grense for konsepsjonsfrihet i de kraftfôrkrevende produksjonene. Igjen er hensikten med reguleringene, sammen med tilskuddsordningene, å legge til rette for et mer variert jordbruk og et mer geografisk spredt jordbruk enn det vi ville ha hatt i en mer rendyrket markedsløsning. Gjennom denne politikken legger vi til rette for samspill og synergier med reiselivet i alle deler av landet på en vesentlig bedre måte enn gjennom det frislippsalternativet som jeg oppfatter at Fremskrittspartiet står for.

Jeg mener at de fylkesvise BU-midlene er sentrale virkemidler for å styrke reiselivsaktiviteten i landbruket. Ved årets jordbruksforhandlinger er det for 2011 lagt opp til å øke avsetningen til slike midler med 26,5 mill. kr, slik at det samlede beløpet utgjør 444,5 mill. kr. Disse midlene har et todelt formål. De skal bidra til utvikling av ny næringsvirksomhet på landbrukseiendommene og bidra til utvikling og modernisering av det tradisjonelle landbruket. Ved å satse på nye næringer, bl.a. gjennom BU-midlene, kan innslaget av alternativ sysselsetting i landbruket økes. Dette kan føre til at primærproduksjon og bosetting i distriktene på sikt kan styrkes.

Jeg er enig med interpellanten i at det er viktig å legge til rette for at gårdsbruk kan brukes til annen næringsvirksomhet, også innen turisme. Regjeringens reiselivsstrategi skal sikre økt verdiskaping og lønnsomhet og levedyktige distrikter gjennom flere arbeidsplasser og ikke minst utvikling av Norge som et bærekraftig reisemål. Landbrukets bidrag er bl.a. samlet under utviklingsprogrammet Grønt reiseliv. I årets jordbruksforhandlinger ble partene enige om at satsingen innen dette programmet bør videreføres med 18 mill. kr i 2011. Programmet har som formål å utvikle det bygdebaserte reiselivet og Norge som reisemål, både for innenlandske og for utenlandske reisende. Programmet bygger på samarbeid om bl.a. reiseliv i tilknytning til verneområder, om utforming av en fjellpolitikk, verdiskapingsprogrammene for naturarven og kulturarven og arbeidet med en nasjonal strategi for pilegrimsleden. Det arbeides også med konsepter for lokal- og regionalparker og med utvalgte kulturlandskap.

Viktige virkemidler for å legge til rette for nye næringer i landbruket er også reiselivsrelaterte satsinger. Eksempler på dette er Norges stand på Internationale Grüne Woche, Utviklingsprogram for innlandsfiske, setersatsing, programmet Mat langs nasjonale turistveger, utvikling av verdensarvområdene, satsing på frukt og bær, kulturlandskap, reiseliv på Vestlandet og Verdiskapingsprogram for mat. Selv om programmene og satsingene også kan ha andre formål, utgjør reiseliv en sentral dimensjon. Sat-

singen i verdensarvområdene er f.eks. rettet mot et aktivt landbruk og kulturlandskapspleie, noe som er avgjørende for et autentisk reiselivsprodukt.

Deltakelsen på Internationale Grüne Woche i Berlin skal bidra til å øke turiststrømmen til Norge og kunnskap om Norge og norsk matkvalitet. Det er skapt et aktivt samspill mellom mat- og reiselivsnæringen. Arrangementet er en profileringsarena for landbruket, og de årlige evalueringene av tiltaket viser at den norske deltakelsen bidrar til å profilere norsk mat og reiseliv på en god måte. Dette arrangementet er på mange vis også en god nettverksskaper for norske deltakere.

I årets jordbruksforhandlinger er det foreslått å sette av 4 mill. kr for 2011 til Utviklingsprogram for innlandsfiske. Programmet skal utvikle en samlet offentlig politikk på innlandsfiskeområdet, slik at næringsfiske, innenlands fiskeoppdrett og fisketurisme blir tre velfungerende næringer.

I jordbruksoppgjøret for 2009 ble det videre vedtatt å sette i gang et treårig prosjekt, kalt Mat langs nasjonale turistveger, med en totalramme på 6 mill. kr. Målet for prosjektet er å øke landbruksbasert næringsutvikling innen mat, reiseliv og opplevelser langs turistveiene, et arbeid som skjer i samarbeid med Statens vegvesen og de berørte kommuner og fylkeskommuner.

Jeg vil at turister som kommer til Norge, skal kunne nyte godt av norsk mat og drikke, og at dette skal bli en stor del av opplevelsen ved norgesbesøket. For å utvikle lokale matspesialiteter har vi jobbet målrettet med dette gjennom arbeidet innenfor Verdiskapingsprogram for mat. Dette programmet bidrar bl.a. med støtte til reiselivsbedrifter som gjennom avtaler med lokale produsenter har matspesialiteter på menyen. Programmet avsluttes i 2010, men i årets jordbruksforhandlinger er det enighet om å videreføre satsingen i et eget Utviklingsprogram for matspesialiteter fra norsk landbruk, med en samlet avsetning på 62 mill. kr i 2011. For å ta vare på de aller ypperste matskattene i Norge har vi gjennom merkeordningen Beskyttede betegnelser utviklet et rettslig vern til produktbetegnelser på landbruksbaserte næringsmidler, fisk og fiskevarer med spesiell geografisk opprinnelse, tradisjon og særpreg. Ordningen har som mål å bidra til næringsutvikling og økt verdiskaping i norsk matproduksjon samt å sikre forbrukerne pålitelig informasjon.

Tiltakene ovenfor er eksempler på virkemiddelbruk, virkemidler som viser synlige resultater i det bygdebaserte reiselivet i dag. Jeg er overbevist om at det er et stort og fortsatt uforløst potensial på dette området, og ønsker å gå nærmere inn på dette i meldingen til Stortinget om landbruks- og matpolitikken som nå er under arbeid.

Jeg vil tilføye at den ordinære reiselivssatsingen må ses i sammenheng med andre satsinger som kan gi økte inntekter i landbruket. Eksempler på dette er ulike Inn på tunet-tiltak. Inn på tunet er landbrukets tilbud om omsorg, læring og aktiviteter i landbruksmiljø. I dag har rundt 800 gårdsbruk utviklet slike tilbud. Tilbudene retter seg mot ungdom som sliter med skolemotivasjon, barn og unge med oppfølgingsbehov gjennom barnevernet, mennesker

innenfor psykiatrien og demente – for å nevne noen grupper som kan ha nytte og glede av et organisert opplegg i tilknytning til et gårdsbruk. Tilbudene innebærer at landbruket bidrar med å møte viktige samfunnsbehov. Regjeringen satser gjennom Inn på tunet-løftet 18 mill. kr over tre år for å gjøre tilbudene tilgjengelige for flere. Handlingsplanen for Inn på tunet 2007 har lagt et viktig grunnlag for et systematisk arbeid med utvikling og kvalitetssikring av tilbudene.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:31:23]: Jeg takker statsråden for innlegget. Det var for så vidt en konkretisering av tingene slik som de er i dag, og det ga vel ikke, i hvert fall slik jeg ser det, noen spesielle løfter om at framtiden skulle bli noe bedre. Vi leste sikkert alle her Nationen på torsdag. Der sto det noe både på forsiden og litt inne i avisen om hvordan antall gårdsbruk vil se ut i framtiden, og jeg vil være med og bidra til at den forandringen ikke skal bli så dyster som det Nationen beskrev. Jeg hørte vel ikke akkurat så mye om det i statsrådets innlegg her.

Det er klart at vi må styrke landbruket, og vi må styrke den enkelte bondes selvråderett over det arealet og den bygningsmassen han har. Jeg forstår på statsråden at regjeringen fortsatt, med statsråden i spissen, vil være med og styre det enkelte gårdsbruk, det enkelte gårdsbruks muligheter, og hva den enkelte bonde skal gjøre. At det finnes enkelte tiltak i dag, er vel og bra, men det må legges mer til rette for frivilligheten og oppfinnsomheten til den enkelte bonde.

Det er også vanskelig å ha et regelverk for hele landet. Jeg ramset opp i innlegget mitt hvordan Norge ser ut, hvor unikt det er, hvor forskjellig det er, og hvor mange forskjellige muligheter den enkelte landsdel har – men også utfordringer, selvfølgelig. Det hjelper ikke med et regelverk som kanskje ivaretar deler av Norge, når enkelte andre deler av Norge faller utenfor. Det er ikke like enkelt å drive noe i Nord-Norge som det kanskje kan være på Østlandet – og motsatt. Det er her vi må se på de muligheter som finnes.

Avslutningsvis – det er mulig jeg sier noe mer også – kan man spørre statsråden om han er fornøyd med dagens situasjon, om statsråden virkelig vil gjøre noe for å bedre den situasjonen som er i dag. Det er det denne interpellasjonen egentlig går på, at man ser muligheter. Det er greit å gi noen millioner hit og noen millioner dit. Økonomi er én ting, men et lovverk og et regelverk er vel så viktig. Jeg nevnte motorferdsel i utmark. Statsråden nevnte ingenting om det. Det etterlyser jeg. Jeg pratet om rovdyr. Det ble det heller ikke nevnt noe om. Og det er mange, mange andre ting også som vil være med og påvirke den enkelte bondes hverdag og muligheter – som sagt, utvikle de muligheter man har.

Skal ungdom overta etter sine foreldre, er det ikke nok å fortsette med det landbruket som mamma og pappa har drevet. Ungdommen i dag vil ha mer fritid, de vil tjene mer penger, og de vil ha en arbeidsdag som er mer konkret enn dagens arbeidsplass er på den enkelte gård. Det etterlyser jeg.

Statsråd Lars Peder Brekk [11:34:29]: Interpellanten spør om jeg er fornøyd med dagens situasjon. Ja, jeg er svært fornøyd med at vi har greid å snu en historisk dårlig inntektsutvikling i landbruket de siste årene, at vi har bidratt til at landbruket nå har betydelig høyere inntekter, og at vi har en inntektsutvikling der en må tilbake til 1970-tallet for å se noe lignende over tid.

Men jeg er ikke fornøyd med avgangen fra landbruket, det skal jeg være ærlig og si. Samtidig vil jeg understreke at gjennom de årene vi har sittet i regjering nå, har avgangen fra landbruket blitt redusert betydelig. Og det er helt åpenbart at avgangen ville ha økt hvis vi skulle ha tatt i bruk politikken til interpellantens parti, Fremskrittspartiet, for norsk landbruk.

Jeg merker meg at interpellanten tar til orde for de-regulering av lovverket: fjerne boplikt, konsesjonsplikt, priskontroll, odelsrett osv. Det er det han mener. Formålet med disse reglene når det gjelder eiendomspolitikken, er å sikre næringsinntekt, å sikre bosetting og å sikre levende bygder. Dette tror jeg er mål vi har felles, men det er helt åpenbart at det er forskjellige holdninger når det gjelder hvordan vi skal nå disse målene.

I stor grad snakker interpellanten om at han vil erstatte de fellesskapsløsningene som lovgivningen tar sikte på, med individets frihet til selv å bestemme. Jeg vil bare advare mot de endringene i lovgivningen som man her understreker at man ønsker seg. Jeg mener at lovene, med de endringene som ble gjennomført i fjor, utgjør et godt utgangspunkt for den politikken som jeg har skissert detaljert i dag. Jeg oppfatter også at det er stor oppslutning i norsk landbruk og norsk politikk om dette, selv om Fremskrittspartiet antakelig ikke er enig.

Det er selvsagt også slik at selv om virkemidlene er rimelig gode, kreves det en aktiv bruk av dem dersom en skal sikre levende bygder. Heldigvis er det mange i dag som ønsker å ta del i bygdenes tradisjoner og livsmiljø. Undersøkelser viser at nær 400 000, som interpellanten understreket, kan tenke seg å kjøpe et småbruk. Mange vil kjøpe en gård for å bo der, mens andre vil bruke den som en hytte eller en fritidsbolig. Mange ønsker noe mer eller noe annet enn det dagens marked jevnt over kan tilby. De ønsker det vi kan kalle en livsstilseiendom, som er mer enn en tomt, men mindre enn et fullt gårdsbruk. De vil ha blomstereng og vedteig, de vil kombinere landbruksdrift med andre næringer. Slike holdninger er viktige, og de bør vektlegges når politikken skal utformes. Det krever at den politiske tenkningen nyanseres. Det er jo derfor vi også har endret eiendomslovgivningen i den siste tiden, gjennom at vi har endret grensene for når boplikt inntreer og når konsesjonsplikt inntreer, slik at mange flere eiendommer nå er unntatt fra de reguleringene som er viktige for de større gårdsbrukene som er i drift.

Lillian Hansen (A) [11:37:41]: Det blir litt repetisjon i mitt innlegg av det statsråden har sagt i sitt, men man kan kanskje si det sånn at en god ting ikke kan sies for ofte.

Reiselivet er en av denne regjeringens fem hovedsatsingsområder i næringspolitikken. Regjeringen la i desember 2007 fram en strategi for reiselivsnæringen hvor

hensynet til verdiskaping, distriktene og miljøet er fram-tredende.

I Soria Moria står det:

«Regjeringen vil videreutvikle Norge som reiselivs-destinasjon, med basis i Norges natur- og kulturressurser.»

Ivaretagelsen av disse ressursene er en forutsetning for en positiv utvikling av reiselivsnæringen i framtiden. Regjeringen har gjort mye, og skal gjøre mye, for å bidra til næringsutvikling over hele landet og sørger for at de samlede ressursene knyttet til norske gårder tas i bruk. Blant annet er det laget en overordnet strategi for næringsutvikling med navnet Ta landet i bruk!. Satsingen på reiseliv, mat, bioenergi, tre, Inn på tunet, som har blitt nevnt, innlandsfiske, som også har blitt nevnt, og økologisk landbruk er eksempel på tiltak. Så synes jeg at Fremskrittspartiet har en veldig snever tilnærming til dette området når de nesten bare snakker om å styrke eiendomsretten og om det som Fremskrittspartiet synes er det eneste saliggjørende på de fleste områder, nemlig lavere avgifter.

Det er en tett kobling mellom et levende landbruk, levende bygder og reiseliv. Hva er det turistene kommer til Norge for å oppleve og se? Er det gjengrodd landskap med såkalte grønne tunneller der man ikke kan se det fantastiske landskapet vi har i landet vårt? Det særpreget vi har med levende bygder og dyr på beite rundt i hele landet, det er det turistene vil se.

Denne regjeringen har sett at dette er en stor utfordring, og vi gjør noe med det. Vi ønsker å gjøre noe med det. Satsingen på reiseliv har vært en rød tråd i regjeringens næringspolitikk. Og selv om det er Nærings- og handelsdepartementet som har det overordnede ansvaret for reiselivsnæringen, er det mange viktige reiselivssaker som sorterer også under andre departementer, f.eks. satsing på de nasjonale turistveiene, som er et samarbeid mellom Statens vegvesen og berørte kommuner og fylkeskommuner. Det vi kaller Grønt reiseliv er landbrukets bidrag til oppfølging av regjeringens reiselivsstrategi for økt lønnsomhet og verdiskaping, levedyktige distrikter gjennom flere arbeidsplasser og utvikling av Norge til et bærekraftig reisemål.

I årets jordbruksoppgjør ligger det en rekke tiltak som partene er enige om, bl.a. for å styrke det grønne reiselivet. Grønt reiseliv er nå et etablert og positivt begrep, som omfatter en rekke reiselivsrelaterte aktiviteter innenfor mat- og landbruksområdet, bl.a. satses det 18 mill. kr på utviklingsprogrammet for grønt reiseliv. Det blir også satt i verk et eget prosjekt kalt Mat langs nasjonale turistveier, som også har som mål å øke den landbruksbaserte næringsutviklingen for mat, reiseliv og opplevelser langs turistveiene.

Så har vi de flotte verdensarvområdene våre med Vegaøyene, Geirangerfjorden og Nærøyfjorden. Kulturlandskapet i disse områdene profileres aktivt når vi markedsfører Norge i utlandet. Jeg er derfor veldig glad for at partene i jordbruksoppjøret er enige om å videreføre denne viktige satsingen på kulturlandskapspleie i disse områdene.

Jeg har også lyst til å nevne spesielt satsingen på frukt, bær og kulturlandskapet på Vestlandet, som skal gå

over fem år. Hovedmålet her er å utvikle salgbare produkter knyttet til reiseliv, med utgangspunkt i landbrukets ressurser.

Interpellanten sier at den enkelte selv skal gis frihet til å disponere egen eiendom slik han selv vil. Hva vil resultatet av det bli? Da er driveplikten borte. I tillegg vil Fremskrittspartiet også ta bort 7 mrd. kr av jordbruksstøtten. Hvor mange bruk blir igjen da? Mest sannsynlig vil vi da oppleve stor fraflytting og nedlagte bruk rundt om i distriktene.

De tiltakene som Fremskrittspartiet foreslår, er etter mitt syn feil medisin, og i tillegg er det en medisin som næringen selv absolutt ikke vil ha.

Torgeir Trældal (FrP) [11:42:55]: Det blir litt merkelig å høre representantene fra Arbeiderpartiet og statsråden prate om politikk og hvor galt det skal bli når Fremskrittspartiet kommer til makten. Sånn som man prater, skulle man tro at Fremskrittspartiet hadde styrt denne politikken over lang tid. Men derimot er det jo regjeringen med Senterpartiet i spissen som har styrt sånn at vi nå har nedbygging av landbruket. Representanten fra Arbeiderpartiet prater også varmt om nisjeprodukter, bl.a. bær, og andre som skal få lov til å lage vin for salg. Men som vi alle er klar over, er det regelverk som stopper det. Jeg har registrert at statsråd Brekk er for at man skal få gjøre det, men han blir motarbeidet av sine regjeringskollegaer fra Arbeiderpartiet. Det ligger også et lovforslag framme om å åpne for det. Så da får vi se hvor langt det er mellom liv og lære hos Arbeiderpartiet når de skal stemme.

Fremskrittspartiet ønsker en landbrukspolitikk der man går fra politisk styring over til å anse bonden som en selvstendig næringsdrivende på lik linje med andre småbedriftsledere og småbedriftseiere. Bondens oppgave er å produsere god, sunn og trygg mat og ikke stå med lua i hånden overfor byråkratene i departementene. Fremskrittspartiet vil legge til rette for en matproduksjon som kan gi turisme og den enkelte bonde vekst i Norge. Norske bønder må få et enklere regelverk å forholde seg til og i større grad frigjøres fra offentlig styring. Arbeidet med å forenkle og modifisere jordbruket har stoppet helt opp med den rød-grønne regjeringen. Vi mener at det er på tide at regjeringen Stoltenberg viser handlekraft, og gir bøndene mulighet til selv å bestemme over hvordan de vil drive sin egen virksomhet.

Reiseliv er en av Norges største næringer og en næring i vekst. Det er natur, kultur, lokal mat og aktiviteter turistene vil ha. Landbruket spiller en svært viktig rolle i reiselivet og er en sentral tilbyder av reiselivsprodukter som markedet ønsker. Mange bønder har reiseliv som en viktig tilleggsnæring på gården.

Fremskrittspartiet mener at det bør satses på denne næringen, og at det ligger store utviklingsmuligheter her. For å fremme det landbruksbaserte reiselivet har man samarbeid med mange reiselivsaktører, som bl.a. NHO Reiseliv, Din Tur, Innovasjon Norge og Hanen m.m.

Man må legge til rette for satsing på reiseliv som omfatter kulturlandskap i både innmark og utmark. Ved å samarbeide med andre reiselivsaktører kan man kartlegge reise-

livsmønster, overnatting, viktige destinasjoner og turisternes veivalg samt andre temaer, som kulturminner og nasjonale turistveier. En annen viktig utfordring vil være å kartlegge årsaker til, effekter av og mønstre innen gjengroing av kulturlandskapet samt å modellere framtidige endringer. I denne sammenheng vil det bl.a. være sentralt å koble lokale landskapsstudier med nasjonale sannsynlighetsmodeller for landskapsendringer.

I tillegg vil det være nødvendig å se nærmere på om og i hvilken grad gjengroing og forfall i kulturlandskapet faktisk har noen effekt på reiselivsmønsteret, eller hvordan turistene opplever landskapet og reisen. Dette krever en kvalitativ innfallsvinkel hvor turistenes kunnskap og forståelse av kulturlandskapet må settes i fokus.

Ved å få med reiselivsaktører som NHO Reiseliv vil man legge til rette for samarbeid som vil bidra til å bedre reiselivets infrastruktur, framtidig markedsføring, landskapsforvaltning samt styrke samarbeidet mellom ulike interessegrupper i kulturlandskapet.

Fremskrittspartiet vil ha en ny landbrukspolitikk som kan legge grunnlag for en robust norsk matproduksjon over hele landet som offensivt kan møte internasjonal konkurranse og utnytte eksportmulighetene ved en friere matvarehandel og videreutvikle reiselivet i landbruket.

Fremskrittspartiet mener at det sosialistiske landbrukspolitiske styringssystemet er et hinder for å utvikle matproduksjon i retning av forbrukerhensyn, og det ser vi hver dag.

Fremskrittspartiet mener det haster med å innføre en ny landbrukspolitikk gjennom en entreprenørskapsmodell der den private eiendomsretten og næringsfrihet står sentralt. Fremskrittspartiet mener det er viktig å skille næringspolitikk og distriktpolitikk gjennom en fullverdig eiendomsrett og rett til å styre egen produksjon. Som eneste parti legger vi til rette for en ordning med et milliardbeløp i omstillingsstøtte for landbruket, som skal bidra til omstilling og innovasjon, og som vil gi bonden en mulighet til å omstille seg til bl.a. reiseliv.

Fremskrittspartiet mener at jordbruksnæringen må finne sin plass blant vanlig produksjon som søker et marked i friest mulig konkurranse. Vi må legge til rette for moderne rammebetingelser som vil skape nye muligheter for matproduksjon og turisme i hele landet.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [11:47:53]: Takk til interpellanten, Bredvold, som tar opp til debatt en sak som er av stor betydning for landbruket og for reiselivsnæringen. Begge næringene gir gode arbeidsplasser og positive ringvirkninger for små og store kommuner i hele vårt langstrakte land. Det er derfor svært uheldig at statsråden innskjerper bo- og driveplikten og innfører delingsforbud i jordloven når 35 000 landbruk står ubebodd som direkte følge av et lite fleksibelt regelverk, slik interpellanten skisserer.

Mange bygder opplever stor fraflytting, at spøkelsesgårder skaper strid og at kommuner og eiere krangler om hvem som har skylden for at hus råtner på rot og beiteland gror igjen.

For å stoppe fraflyttingen vil Høyre gjøre det enklere

å drive annen virksomhet ved siden av landbruket. Vi vil forenkle plan- og bygningsloven, strandloven og regler for utmark.

Som selvstendig næringsdrivende har bonden i dag dårligere kår enn aksjeselskap. Høyre har fremmet forslag om å etablere et investeringsfond, der næringsdrivende i enkeltforetak kan øke virksomheten med midler som bare beskattes som selskapsskatt. Fondet vil ha stor økonomisk betydning for både landbruket og reiselivsnæringen, som begge to er næringer med mange enkeltpersonforetak.

Høyre mener det skal være enkelt å starte, drive og eie næringsvirksomhet i Norge. Et klart mål må derfor være å minske administrative kostnader og skjemaveldet.

De fleste reiselivsbedrifter består av mange små og mellomstore generasjonsbedrifter, der hele familien svært ofte bruker sin fritid og sine sparepenger på bedriften. God egenkapital er viktig for å kunne fornye seg i forhold til en knivskarp konkurranse i markedet. Både formuesskatt og arveavgift rammer hardt egenkapitalen i generasjonsbedrifter. Høyre mener derfor at begge deler må fjernes. Vi mener også at det er viktig å ta grep for å gjøre lovverket mer fleksibelt, slik at det blir lettere å drive gårdsdrift og annen næringsvirksomhet gjennom færre reguleringer. Flere beslutninger i arealforvaltningen må kunne tas lokalt, og den enkelte med eiendomsrett må gis større frihet til sjøl å disponere egen eiendom.

Potensialet for at gårdsturisme kan videreutvikles og bidra til å skape flere arbeidsplasser og inntektsmuligheter for landbruket er uten tvil stort. Samtidig vet vi at de mange særreglene som i dag gjelder for landbruks-eiendommer, bidrar til å gjøre norske bønder fattigere, slik at investerings- og risikoevnen i næringen reduseres betydelig.

Senest i går kunne vi lese i Nationen at nisjematprodusenter kritiserer Innovasjon Norges arbeid knyttet til gårdsmat. Den kjente gründeren Inger Rosenfeldt, som produserer ost og står bak nisjematsuksessen Den Blinde Ku, sier til Nationen at

«hun knapt kjenner noen som ikke har pantsatt huset til pipa for å finansiere økt produksjon etter å ha etablert produktet sitt».

Dette er alvorlig. Det gir god grunn til å gå Innovasjon Norge nærmere etter i sømmene. Jeg håper at statsråden tar kritikken på alvor og tar det med i den evalueringen som nå gjøres i forhold til Innovasjon Norge.

Når man først ser på rammevilkårene for landbruket og reiselivsnæringen, må man ikke glemme behovet for god infrastruktur og forutsigbarhet med tanke på framkommelighet. Gjentatte ganger har jeg fra denne talerstol tatt opp de mange utfordringer som Fjord-Norge med sine ærverdige historiske hotell, sliter med. Generasjonshotellene er en viktig del av vår kultur og går hånd i hånd med småskala landbruk i fjordene. Vi opplever stadig oftere å få lokal mat servert i lokale, små hotell når vi besøker dem. Det synes jeg er utrolig sjarmerende, og det håper jeg vi kan ta vare på.

Tilgjengelighet er viktig – ikke bare i korte, hektiske sommermånedene, men også i skuldresesongen, i de delene av året som veiene stenges av snø- og steinras. Ver-

densarvområdet Geiranger, som lever av turisme, er ett av flere steder som sliter med vinterstengte veier. Dette fører til tapte inntekter for reiselivsnæringen, og det er slett ikke et verdensarvområde verdig.

Jeg vil derfor nok en gang anmode statsråden og regjeringen om å tenke på tvers av de berørte departement, ta felles ansvar og løft for å sikre helårs adkomst fram til våre mange severdigheter, og ikke minst fram til våre verdensarvområder.

Det vil også tjene småskala landbruk og ivareta kulturlandskapet i hele landet. Kanskje burde verdensarvområdet bli knyttet til nasjonale turistveier, der staten tar et langt større ansvar enn det som blir gjort med disse veiene i dag.

Alf Egil Holmelid (SV) [11:53:10]: Det er ei viktig sak interpellanten tek opp. SV er oppteke av levande bygder og eit landbruk som kan føregå i alle delar av landet, også på Vestlandet og i Vest-Agder der eg kjem frå. Vi er opptekne av eit landbruk som kan klare seg under vanskelege naturgitte føresetnader, slik at ein kan utnytte dei naturressursane som Noreg har, og som er viktige i den globale matvareproduksjonen.

Eg var i helga på eit seminar der ein presenterte forskingsresultat som viste at dei små brukane kan ha like gode inntekter pr. årsverk som dei store brukane. Det viser at vi for å ta vare på breidda i norsk landbruk, for å ta vare på den dyrka jorda som vi har, slik at ho framleis skal bli dyrka, treng deltidsbonden. Vi treng den bonden som har eit mindre gardsbruk enn det som skaper full sysselsetjing. Difor er det, som interpellanten var inne på, veldig viktig at vi legg til rette for at vi får ei tilleggsnæring som passar i kombinasjon med eit landbruk, som passar til å drive eit gardsbruk som kanskje ikkje gir eit heilt årsverk, eller som kanskje ikkje gir eit heilt årsverk til fleire familiemedlemmer som ønskjer å jobbe på bruket. Så utgangspunktet for interpellasjonen er veldig bra og veldig i tråd med den politikken som SV meiner vi må føre dersom vi skal ha levande bygder, og dersom vi skal ha landbruk i heile landet.

Problemet er at Framstegspartiet berre har ei løysing på alt. Same kva det har blitt interpellert om frå Framstegspartiet i landbrukspolitikken i det siste, er det eitt forslag til løysing: meir liberalisme, mindre fellesskap, mindre solidaritet. Framstegspartiet vil ha eit frislepp, eit frislepp som vil avfolke mange bygder, og som vil føre til ei drastisk nedlegging av landbruket i Bygde-Noreg.

Noreg er eit variert og kronglete land. Eg kjem frå ein gard der vi pleier å seie at det er så bratt at hadde det vore litt brattare, kunne vi ha brukt han på begge sider. Så det er heilt opplagt at det i ein slik situasjon ikkje kan vere same vilkår for flatbygdene på Austlandet som for brattbygdene på Vestlandet. Det er det som er bygd inn i norsk landbrukspolitikk. Ein har eit mangfald av dyrkbar mark, og for at ho skal bli dyrka, må vi ha ulike vilkår i ulike delar av landet. For å få til det må vi ha reguleringar. Det er umogleg å tenkje seg at det kunne ha vore drive gardsbruk på den garden eg kjem frå, dersom vi ikkje hadde hatt dei solidariske ordningane med forhandlingar, reguleringar og

kollektive løysingar som det vi har utvikla i Noreg. Men det er akkurat desse ordningane som Framstegspartiet vil til livs. Framstegspartiet vil til livs dei kollektive ordningane. Føresetnaden for å kunne drive ein kombinasjon av landbruk og turisme er jo at det er landbruk. Det hjelper ikkje veldig mykje å argumentere for ein kombinasjon av landbruk og turisme dersom ein har ein politikk som fører til at landbruket blir lagt ned. Det Framstegspartiet legg opp til, er eit frislepp som gjer at det lønner seg for bonden å gå ut av landbruket.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:57:04]: Interpellanten tar opp et viktig spørsmål. I skjæringspunktet mellom landbruk og reiseliv ligger det mange muligheter.

Kristelig Folkeparti ønsker et fortsatt levedyktig og mangfoldig landbruk. Det er viktig for å trygge spredt bosetting og aktivitet i hele landet. Et levende landbruk forhindrer gjengroing og bevarer kulturlandskapet og er attraktivt når det gjelder turisme. Turistene er fascinert av norske gårder som klorer seg fast i bratt terreng ned mot fjorden. Jeg tror det ville bli få slike gårder hvis Fremskrittspartiets markedsstyrte landbrukspolitikk får gjennomslag – da blir det lite landbruk i bratt terreng.

Det er kombinasjonen av fjorder og fjell, bosetting og gårdsdrift som gjør det norske landbruket veldig annerledes og veldig spennende. Mye av grunnlaget for norsk reiseliv ligger i naturen. Derfor er det viktig at reiselivet ikke bare fokuserer på fordelene for de reisende, men også på reiselivets innvirkning på mennesker som bor på stedene som besøkes, og for verdien i naturen, kulturen og lokalsamfunnet.

Hensynet til reiseliv må ivaretas gjennom lokale, regionale og nasjonale planer og vernetiltak for naturområder med sikte på bærekraftighet, lønnsomhet og næringsvirksomhet. Kristelig Folkeparti vil regionalisere større deler av virkemidlene som retter seg mot miljø, kulturlandskap og næringsutvikling.

Store deler av reiselivet har vært preget av en volumtenkning. Store volum har blitt sett på som avgjørende for å oppnå suksess. Konkurransefortrinnet til mye av norsk næringsliv er imidlertid høy kvalitet på kollektive goder, som storslått natur og et levende kulturlandskap i rolige omgivelser uten forurensing. Hvordan disse kollektive godene blir utnyttet, både i reiselivet og ellers, påvirker kvaliteten på dem. Det som kan være rasjonelt for én virksomhet, kan være til skade for en annen og for samfunnet. Derfor må bruken av kollektive goder reguleres av offentlige myndigheter.

For å unngå for mye press på naturen og samtidig styrke inntjeningen har noen reiselivsbedrifter satset mer på skuldersesongene vår og høst samt at de tilbyr flere alternative turer og opplevelser innenfor samme område.

Innovasjon og omstilling gir økonomisk utvikling og frigjør ressurser som kan brukes til andre formål. For å styrke innovasjon og omstilling vil Kristelig Folkeparti bl.a. øke tilgangen til risikokapital til Innovasjon Norge, slik at nye prosjekt bl.a. innenfor agroturisme kan sikres finansiering.

Næringslivets administrative byrder er beregnet å koste

bedriftene om lag 57 mrd. kr årlig, der over 99 pst. av bedriftene er små eller mellomstore. Mange av disse er innenfor reiselivet. Det er viktig at disse bedriftene kan bruke tiden til kjernevirksomheten heller enn til å sette seg inn i stadig nye lover og regler som tynger og tapper dem for konkurransekraft.

Reiselivet er en viktig næring som i store deler av landet er en bærebjelke for verdiskaping og en forutsetning for lokal aktivitet. Kristelig Folkeparti mener dette er en fremtidsrettet næring som gir viktige bidrag til aktivitet og bosetting i distriktene. NHO Reiseliv har gjort en meningsmåling blant landets 600 ordførere, rådmenn og kommuneledere som viste at det er reiselivet som har størst potensial i norske distrikter av samtlige næringer. Denne næringen har ifølge de som er spurt, et større potensial enn mange hittil har klart å utnytte.

For å kartlegge reiselivsnæringen og synliggjøre hvilke grep som må tas for å utnytte bedre sammenhengen mellom landbruk og reiseliv, har Kristelig Folkeparti tatt til orde for og fremmet forslag om en egen stortingsmelding om reiseliv. I den forbindelse vil samhandlingen mellom landbruk og reiseliv være et viktig spørsmål.

Borghild Tenden (V) [12:02:06]: Denne interpellasjonen minner meg litt om en annen viktig interpellasjon som representanten Bredvold reiste for en tid tilbake, som gikk på det svært store paradoks i den norske landbruks- og distriktspolitikken at 22 pst. av landbrukseiendommene med boligbygninger står tomme, samtidig som det er en rekke mennesker som ønsker å overta disse. Årsaken til det er, slik Venstre ser det, landbrukets kompliserte og unødvendige regelverk, som flere har vært inne på. Det gjelder odelsloven, det gjelder delingsforbudet i jordloven, det gjelder regler om statlig boplikt, og det gjelder konsesjonsloven.

Venstre er enig med interpellanten i at det er viktig å styrke muligheten for inntekter i landbruket ved en større grad av produksjonsfrihet, og at det legges bedre til rette for at gårdsbruk kan brukes til annen næringsvirksomhet innen turisme. Dette var viktig da Lars Sponheim satt som landbruksminister, og dette er bakgrunnen for at Venstres leder Trine Skei Grande har fremmet to forslag til opprydding i alkoholloven, slik at det kan bli tillatt med salg av lokalprodusert alkohol direkte fra produsent, og at det kan bli tillatt å omtale alkoholholdige produkter på produsentenes egne nettsider. Begge disse forslagene er et forsøk på å rydde opp i urimelighetene i dagens alkohollovgivning, uten at vi undergraver Vinmonopolet eller en alkoholpolitikk som har bred konsensus. Venstre fremmet et tilsvarende forslag i 2007, men dette ble den gang avvist av regjeringspartiene.

Bakgrunnen for at vi foreslår dette igjen, er at landbruks- og matminister Lars Peder Brekk i VG 14. april i år tar til orde for at folk bør kunne kjøpe lokalprodusert sprit, vin og øl direkte fra gårdsbruk, små bryggerier og brennerier. Vi har også merket oss at bl.a. nærings- og handelsminister Trond Giske fra Arbeiderpartiet uttaler seg positivt til forslaget i samme avis.

Et konkret eksempel er en lokal fruktbonde og sider-

produsent i Hardanger som på den ene siden har fått støtte fra Innovasjon Norge til utvikling av siderfabrikk, inkludert internettsider som orienterer om bedriften, men som på den annen side blir pålagt av Sosial- og helsedirektoratet ikke å orientere om sideren som produseres ved bedriften, på de samme nettsidene, da dette skal være i strid med alkohollovens bestemmelser om alkoholreklame.

Jeg skulle ønske statsråd Brekk kunne komme inn på dette temaet her i dag. Jeg hørte statsråden snakke mye og varmt om mat og reiseliv i sitt innlegg. Mat og drikke hører som kjent sammen, så jeg skulle ønske han kom inn på det i sitt avslutningsinnlegg.

Venstre vil ha en mer aktiv bosettingspolitikk for de landbrukseiendommene som i all hovedsak er et sted å bo. Derfor må det bli enklere å få kjøpt småbruk for å sikre bosetting og øke mangfoldet på bygdene.

For noen år siden gjennomførte Landbruksdepartementet et prosjekt som handlet om ulike scenarier for fremtidens bygder. Konklusjonen var at det er to scenarier som står sterkt opp mot hverandre. De bygdene som blir kalt motvindsbygdene, de som er imot forandring, de som alltid vil at ting skal være som det er, er de bygdene det går dårligst med. De andre bygdene er de som tør å tenke annerledes og slippe flere mennesker til – annerledes tenkende mennesker, med andre erfaringer og annen utdanning. For hvorfor kommer folk til bygdene? Jo, det er for å få det som er bygdens kvaliteter: god plass, lett tilgjengelig natur og friluftsliv og tettere sosiale nettverk. Noen oppsøker nettopp det for å føle trygghet og samhold. Til det trengs det eiendommer og boliger som mennesker har lyst til å leve av og for, og gjerne på en ny måte – noe som er temaet i dagens interpellasjon.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:06:53]: Jeg takker for de innleggene som er kommet. Jeg vil spesielt berømme Høyre og Venstre for deres innlegg, som jeg synes var balanserte, og hvor man ser på sin politikk istedenfor å kritisere Fremskrittspartiets politikk, slik f.eks. SV gjorde. Jeg mener at skal man komme noen vei, må man prate litt om sin politikk. Så må man søke litt samarbeid, og så kan man se om man klarer å bli enige om noe.

Jeg er også veldig forbauset over at statsråden sier at han er svært fornøyd, og jeg tolker det dit hen at han er svært fornøyd med dagens situasjon og svært fornøyd med at det har blitt færre gårdsbruk i forhold til det som har vært tidligere. Det skulle bare mangle – det blir færre gårdsbruk, for det er færre gårdsbruk å ta av. Antall gårdsbruk er blitt sterkt redusert i flere år. Antall gårdbrukere er sterkt redusert, og antall dekar er redusert i siste fireårsperiode med 141 000. Det er ganske mye! Samtidig øker antall gårdsbruk som står tomme. Hvis man sier at man er svært fornøyd med den situasjonen, skjønner jeg ikke det.

Jeg skjønner heller ikke at man er svært fornøyd med at man har klart å løfte økonomien innenfor landbruket, når ca. halvparten av Norges ordførere har skrevet under på et opprop som er innlevert, for å få økt inntektene til bøndene. Jeg sa i innlegget mitt at hvis det hadde vært en borgerlig regjering, hadde sikkert enda flere arbeiderpar-

tiordførere, SV-ordførere og senterpartiordførere skrevet under på det oppropet.

Jeg registrerer at Senterpartiet ikke stiller med noen representant i denne debatten. Kanskje man ikke finner at diskusjonen er interessant. Men jeg skulle tro at dette er en av de viktige diskusjonene og debattene vi har i denne salen om hvordan utviklingen innenfor norsk landbruk skal bli i framtiden.

Så sier enkelte – det må selvfølgelig være hypotetisk – at hvis Fremskrittspartiet hadde vært ved makten, hadde det sett enda dårligere ut. Det tror ikke Fremskrittspartiet, det tror ikke jeg. Det må være bedre at noen av de 35 000 gårdsbrukene som står tomme, hadde hatt lys, gjerne hele tiden. Men det må i hvert fall være bedre at det er lys noe tid av året enn at de bare forfaller.

Jeg tror ikke at Fremskrittspartiets politikk, med mer frihet – mer frihet for den enkelte bonde til å gjøre hva han vil, med de muligheter den enkelte gård har – vil være med og avfolke grendene, tvert imot.

Ellers ønsker jeg også at hvis man uttaler seg om budsjetter og tall – og man nevner at Fremskrittspartiet vil redusere med 7 mrd. kr – må man i all rettferdighets navn også nevne at det vil gis 1½ mrd. kr i omstillingsmidler, det vil bli lavere skatter og avgifter, mindre reguleringer etc.

Så registrerer jeg også at posisjonen, med statsråden, ikke nevner noe om motorferdselsloven eller rovdyr i denne saken.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:10:14]: Også jeg vil takke for debatten og for denne interpellasjonen.

Jeg vil avslutningsvis peke på viktigheten av å se helheten i landbrukspolitikken. Jeg synes på sett og vis at mange ser enkeltheter og ikke helhet. Eiendomslovgivning, nødvendige reguleringer, tilskuddsordninger og ulike satsinger må ses samlet. Landbrukspolitikken skal sikre ressursgrunnlaget for landbruksproduksjon. Den skal utvikle kunnskapsgrunnlaget og medvirke til verdiskaping og sysselsetting i hele landet, med utgangspunkt i landbruk, i matproduksjon og landbruksbaserte produkter. Jeg vil i denne sammenheng understreke at landbruket utgjør bærebjelken for bosetting og næring i mange bygder og har en helt spesiell rolle for den distriktsbaserte reiselivsnæringen. Regjeringens landbruks- og matpolitikk er en politikk der samfunns- og næringshensyn ses i sammenheng.

Dette står i direkte motsetning til Fremskrittspartiets ensidige fokus på bl.a. grunneiers eiendomsrett og fjerning av reguleringer. Det er slik at vi må få lov å ta Fremskrittspartiets politikk på alvor. Fremskrittspartiet ønsker at vi ikke skal diskutere deres forslag, men de har i mange, mange år foreslått nærmest en halvering av overføringene til jordbruket – 7 mrd. kr ved siste korsvei – og så krydrer de det bitre eplet med et omstillingstilskudd på 1½ mrd kr. Det er klart at det vil være det mest alvorlige angrepet vi har sett på et landbruk i hele landet siden 1930-tallet. Vi opplevde Fremskrittspartiets politikk på 1930-tallet. Da var det en konkursbølge over hele landet, og det vil vi også få.

Så vil jeg si til representanten Trældal at jeg er helt enig

med ham når han sier at det er bra med samarbeid med NHO Reiseliv, HSH reiseliv og andre organisasjoner. Bare for å understreke det: Disse organisasjonene er en sterk støttespiller til den landbrukspolitikk som føres i dag, det å sikre et landbruk i hele landet, sikre kulturlandskap, mv.

Jeg har også en kommentar til representanten Røbekk Nørve, som viser til et oppslag i Nationen der hun hevder at noen har uttalt at de har pantsatt huset til over pipa. Mitt poeng med det er at Innovasjon Norge selvsagt må stille krav til dem de bidrar med midler til. Det vil jeg tro at også Høyre er enig i. Jeg håper ikke det kan forstås slik at Høyre vil at vi skal ta bort de krav som finnes i dag, til etablerere. Det vil også være sånn at en del etablerere må faktisk gå konkurs – det er en del av spillet rundt etablering av nye bedrifter.

Så vil jeg også understreke til Tenden at når hun sier at Venstre er opptatt av større grad av produksjonsfrihet, lurer jeg på om det gjelder kraftfôrkrevende produksjon. Gjelder det melkekvoter, skal vi ha større produksjonsfrihet der?

Ellers skal jeg replisere at når det gjelder alkohollovgivningen, jobber vi videre med det prosjektet.

Presidenten: Debatten i sak nr. 2 er dermed avsluttet.

Sak nr. 3 [12:13:26]

Stortingets vedtak til lov om endringer i naturmangfoldloven, villloven mv. (nødverge, bruk av åte) (Lovvedtak 48 (2009–2010), jf. Innst. 241 L (2009–2010) og Prop. 75 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3584)

Sak nr. 4 [12:13:34]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og barnetrygdloven (rett til fedrekvote uavhengig av mors stillingsandel mv.) (Lovvedtak 49 (2009–2010), jf. Innst. 240 L (2009–2010) og Prop. 80 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3584)

Sak nr. 5 [12:13:39]

Stortingets vedtak til lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 50 (2009–2010), jf. Innst. 247 L (2009–2010) og Prop. 84 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3584)

Sak nr. 6 [12:13:44]

Stortingets vedtak til lov om endringer i sentralbanklova (Lovvedtak 51 (2009–2010), jf. Innst. 233 L (2009–2010) og Prop. 101 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Sak nr. 7 [12:13:50]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven mv. (pensjonsreformen - tilpasninger i reglene for alderspensjon til mottakere av dagens uførepensjon) (Lovvedtak 52 (2009–2010), jf. Innst. 251 L (2009–2010) og Prop. 82 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget går til votering over sakene nr. 3–7 på dagens kart.

I sakene nr. 1 og 2 foreligger ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det foreligger ingen forslag til anmerking. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Sak nr. 8 [12:25:30]

Referat

(391) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Anne Marit Bjørnflaten, Hallgeir H. Langeland og Janne Sjelmo Nordås om håndteringen av ubåten U-864 (Dokument 8:144 S (2009–2010))

Presidenten: Referatsak nr. 391 foreslås tatt opp til avgjørelse straks, jf. forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav d.

Forslaget innebærer en ny votering i den saken som ble behandlet i går, jf. Innst. 275 S, og som fikk et utfall som ikke er i tråd med den reelle situasjonen i Stortinget.

Når det nå er fremmet et representantforslag som har til hensikt å rette opp den feilen som oppsto, vil presidenten vise til forretningsordenens § 47, som bestemmer følgende:

«Når en sak er endelig avgjort, må den ikke bringes fram igjen, eller tas opp på nytt i samme samling. Er det påtrengende nødvendig, eller fremmer regjeringen proposisjon eller melding innenfor samme saksområde for Stortinget, kan Stortinget likevel fatte vedtak om dette, forutsatt at saken igjen blir komitébehandlet.»

Med bakgrunn i den tekniske feilen som førte til at en stemme ikke ble registrert, og som ville ført til stemmelikhet og følgelig til ny behandling av saken i et senere møte, vil presidenten be om Stortingets tilslutning til at kravet i § 47 om ny komitébehandling kan fravikes.

– Representanten Jan Tore Sanner har bedt om ordet.

Jan Tore Sanner (H) [12:27:34]: Fra Høyres side er vi innstilt på å etterkomme det ønsket fra presidentskapet, men jeg vil allikevel vise til et brev som i dag gikk fra innpiskeren i Fremskrittspartiet og innpiskeren i Høyre, hvor vi ba om å få dokumentert at det var en feil med stemmesystemet i går.

Det vises videre i dette Dokument nr. 8-forslaget til utbyggingen, og meg bekjent var Høyre også underrepresentert under voteringen i går. Så jeg finner selve begrunnelsen noe tynn i forhold til ønsket om å ta det opp. Vi har allikevel akseptert det, fordi vi erkjenner at Stortingets flertall er slik Stortingets flertall er, og at man ville kunnet ta saken opp eventuelt i revidert nasjonalbudsjett eller i en annen sammenheng. Men vi stusser litt på begrunnelsen her, og jeg vil be om at det dokumenteres at det faktisk var noe feil med stemmesystemet i går.

Bård Hoksrud (FrP) [12:28:58]: Jeg er også enig i at det er noe merkelig i representantforslagets utforming, for man viser til en utbytteordning som Stortinget på mange måter ikke er kjent med. Men også Fremskrittspartiet synes det er viktig og riktig å være ryddig og redelig i en sann type sak som vi i dag behandler, og derfor respekterer vi at Stortinget er satt sammen med et flertall, og saken i går ga ikke uttrykk for de faktiske forhold.

Jeg vil likevel påpeke at dette er andre gangen i denne perioden man har hatt saker hvor det har vært skarp votering, og hvor det har vist seg – i hvert fall har det kommet fram – at det har vært tekniske feil med voteringssystemet. Det er rart at det skjer de gangene det er skarpe voteringer. Derfor har man også sendt et brev for å få dokumentasjon på disse tingene. Kanskje man nå må innføre den ordningen at man voterer ved møtets slutt før man går over til den normale voteringen, for å være sikker på at de representantene som er til stede i salen, er de representantene som skal være til stede i salen, og at det tekniske anlegget fungerer slik som det skal. Det er ikke noe bra for Stortinget at vi opplever gang på gang det vi opplevde i går, som vi også har opplevd en gang tidligere i denne perioden. Her er man nødt til å finne en løsning som sørger for at det ikke skjer igjen.

Så synes jeg også det er på sin plass å gå inn i saken. Hele debatten i går dreide seg om at alle partiene fra denne talerstol var veldig tydelige på at man ønsker heving av ubåten U-864 utenfor Fedje. Men i dag er jeg ikke like sikker på om det er det man egentlig mener. For Stortinget fattet i går et flertallsvedtak som sier at man skal heve ubåten i 2011, mens man i dag skal fatte et nytt vedtak som er stikk i strid med det, og sørger for at man ikke hever ubåten i 2011. Så får man se en gang i fremtiden om ubåten vil bli hevet eller ikke. Jeg synes det er litt spesielt. Nå fjerner man også pengene fra hevingen av ubåten. Det synes jeg er spesielt når vi vet at regjeringen på Mongstad ikke diskuterer penger eller andre ting. Da kjører man et løp, som for så vidt nå er til diskusjon i et par komiteer, og det er ikke den samme diskusjonen der. Der er det bare å kjøre på, og så får vi se hvor det ender opp. Men når det gjelder ubåten, må man stoppe opp, og så skal man utrede og vurdere, og så får man ser hvor vi kommer. Problemet nå er sannsynligvis at konsekvensen av det vedtaket som flertallet i dag kommer til å stemme for, er at det tidligst vil kunne skje noe med tanke på heving av ubåten utenfor Fedje i 2014, på grunn av nye utredninger, nye anbud, osv., og ikke minst at den bare kan heves i en viss periode av året, altså på sommerstid.

Så registrerer jeg at parlamentarisk leder i Arbeiderpartiet er fraværende i opprydningen i dag, på samme måte som hun var fraværende i debatten om opprydningen i går.

Fremskrittspartiet vil stemme imot representantforslaget fordi vi hadde et annet forslag til vedtak i går. Derfor mener vi det er riktig å stemme imot det forslaget som nå foreligger.

Trine Skei Grande (V) [12:33:02]: Venstre hadde riktig antall representanter til stede i går. Det har vi alltid.

Det er lett å holde orden på, og det er ikke fordi vi har lite å gjøre.

Det som jeg synes er det mest skremmende med det som er sagt i dag, er at vi har et voteringsanlegg i det norske parlament som har slike feil. Det er noe man vanligvis lever med, men av og til oppdager når voteringene er tette. Det synes jeg ikke er akseptabelt. Det synes jeg faktisk at presidentskapet må ta tak i veldig fort, for det kan vi ikke ha i det norske parlamentet. Jeg håper at det blir tatt tak i.

Når det gjelder sjølve saken, er det klart at med formuleringen i vedtaket i dag burde man kanskje åpne for en ny debatt i saken før man går til behandling. Men for Venstre er standpunktet vi har, veldig klart. Vi kommer til å stemme for behandling. Jeg er ikke for politisk fiksfakseri som handler om at man ikke skal la folkeviljen komme igjennom, og folkeviljen ser vi klart formulert under I i dagens vedtak. Det får folket ta hensyn til. Vi kommer til å stemme for behandling, men vi kommer til å stemme imot vedtaket. Jeg synes at dagens innskjerping ikke taler til fordel for verken miljøet eller for alle de menneskene som bor i nærheten av dette ubåtvraket.

Presidenten: Presidenten vil minne om at vi nå debatterer selve behandlingen av saken, om forslaget skal behandles nå, og skal ikke gå inn i innholdet i saken, slik presidenten forstår det.

Representanten Halleraker får ordet.

Presidenten er innstilt på å votere etter at representanten Halleraker har hatt ordet.

Øyvind Halleraker (H) [12:35:09]: Det går på selve behandlingen av saken. Jeg hadde forventet at presidenten hadde kommentert representanten Sanners oppklaring av at det også manglet en representant fra Høyre, som jo gjør voteringssystemets funksjon eller ikke – med den ene representanten – ikke fullt så gyldig. Det synes jeg kanskje man burde fått en kommentar på før vi gikk videre.

Presidenten: Presidenten vil si at det er to ting som presidentskapet vil ta opp. Det ene er dokumentasjonen, det vil selvsagt bli tatt opp i presidentskapet. Det andre er anlegget. Representantene kan glede seg til at det kommer et nytt anlegg til høsten. Forhåpentligvis vil det bli mye bedre enn dagens anlegg. Dermed slipper vi forhåpentligvis å komme i den type situasjon som vi nå er i.

Det er ikke framkommet innvendinger mot presidentens forslag om at kravet i forretningsordenens § 47 om ny komitébehandling fravikes, og det anses vedtatt.

Presidenten vil så foreslå at representantforslaget under referatsak nr. 391 tas opp til avgjørelse straks, jf. forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav d. – Det anses vedtatt.

Forslaget lyder:

«I

Stortingets vedtak 31. mai 2010 ved behandlingen av Innst. 275 S (2009–2010) fra transport- og kommu-

nikasjonskomiteen om håndteringen av ubåten U-864
– oppheves.

II

I statsbudsjettet for 2010 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1062	21	Kystverket: Spesielle driftsutgifter, <i>nedsettes</i> med ..... fra kr 740 700 000 kroner til kr 120 700 000»	620 000 000

Votering:

Forslaget fra Anne Marit Bjørnflaten, Hallgeir H.
Langeland og Janne Sjelmo Nordås ble bifalt med 57 mot
49 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 12.37.27)

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehand-
let.

Ber noen om ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.38.
